

SISZÁN TŰ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XVIII. évfolyam 203. szám.

Nagy-Várad.

Vasárnap, 1912. szept. 8.

Nagy-Várad város 1911. évi zárszámadása.

142,000 kor. pénztári maradvány.

1910. évi zárszámadás kedvező eredménye után Nagy-Várad város törvényhatósági közgyűlésében többször szóba jött, hogy a következő 1911. évi zárszámadást minő eredménnyel zárja le a város általában azt hangoztatták, különösen az 1912. évi költségvetés tárgyalás során, hogy az 1911. évben nem érünk el oly kedvező eredményt, mint 1910-ben, sőt még deficitet is emlegettek különösen hivatalos oldalról.

A zárszámadás most megjelent erősen és örvendetesen rácafolt az aggodalmaskodókra, amennyiben dacára a kiadásoknál teljesített óriási túllépéseknek, a pénztári maradvány 142.547 korona.

Ezt a kedvező eredményt tehát nem a kiadások megszorítása, hanem a bevételek kedvező emelkedése okozta.

Es ez természetes is, mert közgazdasági tekintetben a múlt év igen mozgalmas, élénk volt; az abnormis pénzösség, amelynek hátrányát most keservesen érezzük, kedvező fordulatot hozott a város bevételénél is. Erre nézve elég rámutatnunk, hogy csupán egy tételnél, a birtok átírási illetéknél 50000 koronával vett be többet a városi pénztár, mint az előirányzott 54.000 korona volt. Ezenkívül a községi adók címén majdnem 40.000 koronával nagyobb a bevételi összeg, mint az előirányzat.

A zárszámadásnak másik örvendetes része a vagyon leltár. E címen 7.592.706 korona vagyon szaporodást mutat ki a városi számvevői hivatal.

A zárszámadásból különben közöljük a következő érdekesebb adatokat:

A pénztári mérleg a következőképen alakul: A rendes bevételek előirányzatot meghaladó összege 23994 K 50-f, az átmeneti bevételek előirányzatot meghaladó összege 66109'66, a rendkívüli bevételek előirányzatot meghaladó összege 49935'94. Az előirányzatot kívüli bevételek összege 426629'30, a költségvetésben preliminált bevételeken felül befolyt főösszeg 566669'40. A rendes kiadásoknál a megtakarítás 137394'43, a rendkívüli kiadásoknál a megtakarítás 22234'86, a költségvetésben preliminált kiadások alul maradt főösszeg tehát 159629'29. Az átmeneti kiadásoknál a többletkiadás 254688'99, előirányzatot kívül pedig kifizetett 329062'62, így a költségvetésben preliminált kiadásokat meghaladó összeg 583751'61. Ha ebből a már fent kitüntetett és a preliminárán alul maradt 159629'29 K-t levonjuk, eredményül mint az előirányzatokat meghaladó netto kiadási összeget 424122'32 K-t kapunk, amely az előirányzatokat meghaladó netto bevételi összegből, vagyis a kitüntetett 566669'40 K-ból levonva 142547'08 korona pénztári maradványt eredményez.

Amennyiben az előirányzatot kívüli kezelésben részletesen felsorolt kiadások között olyanok is vannak, amelyek nem a házi pénztári budget keretébe tartoznak s ebből kifolyólag a pénztári mérleg alakulására befolyással bírnak, ez okból össze kell hasonlítanunk a házi pénztár által e címen teljesített fizetéseket azokkal az ellátmányi összegekkel, amelyek a fizetések teljesítése végett a pénztárba beutaltattak.

A házipénztár által a törzsvagyon alap helyett teljesített fizetések összege: 398019 korona 27 fillér.

E fizetések teljesítésére az előirányzatot kívüli bevételek szerint a házipénztár a törzsvagyon alaptól kapott: 355666 korona 44 fillért.

A pénztár követelése tehát a törzsvagyon alappal szemben még: 42352 korona 83 fillér.

Az előirányzatot kívüli kiadások a csendőraltszti iskolai borbélyműhely építése folytán a házipénztár a katonai beszállásalap helyett kifizetett: 7648 korona 11 fillért.

A házipénztárnak tehát a jelzett két alaptól az 1911. év végén a követelése: 50000 korona 94 fillér, vagyis ennyivel az 1911. évi pénztári maradvány emelkedik és lesz 192548 korona 02 fillér.

Mérlegelve ezt az eredményt, ki kell emelni, hogy e nagyobb összegű pénztári

készletben nagyrészt még mindig belefoglaltatnak azok a hitelösszegek, amelyeket a törvényhatósági bizottság közgyűlése az 1910. évi pénztárt maradvány terhére szavazott meg.

Minthogy pedig a törvényhatósági bizottság közgyűlése az 1910. évi pénztári maradvány terhére 166256 korona rendkívüli hitelt szavazott meg, ebből kifolyólag a kiviteli költségek kisebb-nagyobb eltérésétől eltekintve, az 1911. évi pénztári maradványt még mindig 91777 korona többlet, amelyet a városi pénztár már a folyó évben fizetett ki.

Ha a háztartásnak csak 1911. évi alakulását vizsgáljuk, konstatálnunk kell, hogy a vágóhídi, jéggyári, állatvásártéri bevételek, továbbá a cselekvő tőkék kamatainál mutatózó kisebb-nagyobb fokú visszaesésektől eltekintve, rendes jövedelmünk az utolsó években észlelt emelkedéseket a múlt évben is megtartották; egyeseknél pedig az eredmény az előirányzatokat meghaladó nagyobb összegekben jelentkeznek; így a birtokátírási díjaknál az 54000 korona előirányzattal szemben 104654 K 13 fillér folyt be; a községi adószolgáltatásoknál pedig a 602160 korona összegű össz-előirányzat mellett 638263 K 43 fillér volt a tényleges bevétel, azonban a birtokátírási díjaknál ezt a kétségtelenül rohamos növekedést most már a folyó évre megállapíthatólag visszaesés váltotta fel, amennyiben a kedvezőtlen gazdasági konjunktúrák e téren is éreztetik hatásukat s alig van kilátásunk arra, hogy a múlt évi jövedelmi fokot a legközelebbi jövőben ismét elérhessük; így tehát szükségleteink kiszabásánál kell majd mérsékeltebben eljárunk.

A kiadásoknál az előirányzott hitelek nagyrészt be lettek tartva, e tekintetben csak az átmeneti kiadásoknál az előírás az előirányzatot 313000 K 22 fillérrel; a rendkívüli kiadásoknál pedig 22481 K 77 fillérrel haladta meg; az átmeneti kiadásoknál azonban a hiteltúllépések éppen e szükségletek természeténél fogva a pénztári mérlegre csak átfutó befolyással bírnak; mert a 638135 K 22 fillérnyi kiadási előírással szemben áll az 552094 K 05 fillér bevételi előírás, úgy, hogy itten tulajdonképpen a hiteltúllépést csak e két összeg különbsége, vagyis 86041 K 17 fillér képezi és indokát abban találja, hogy az átfutó kezelésben elszámolt közeletvám alap jövedelmei az elmúlt évben az alapot terhelő szükségleteket már nem fedezték, így tehát az itt előálló hiány a házi pénztárból nyert fedezetet.

Az előirányzatot kívüli bevételek közt

A legjobb angol női szabóság
F LEGMAN cégnél, Bémer-tér.

elszámolt 67500 korona államsegélyre vonatkozólag előterjesztem, hogy amennyiben a felosztás az év végéig kormányhatósági jóváhagyást nem nyert, ebből a tisztviselőknek kifizetett 50318 K 32 fillér, mint kiadott előleg a kiadás XXIII. címe alatt lett elszámolva; 3853 K 67 fillér a beérkezett kormányhatósági jóváhagyáshoz képest a folyó évben fizetett ki, 5770 korona pedig mint a rendőr és tüzoltó legénység fizetéséhez való hozzájárulás az I-3., bevételi rovaton nyert elszámolást; úgy, hogy az így igénybevett 59941 K 99 fillér leszámítása után a 67500 koronából az év végén még 7558 K 01 fillér maradt rendelkezésre; ez azonban már az 1912. évi költségvetésben a rendőrséghez szervezett új állások illetményeiből előálló költségek részbeni fedezésére le van kötve s így a kitüntetett pénztári maradványt terheli.

Vagyon leltár.

Mint hogy a vagyon leltár az 1907. év óta csak kivonatosan volt a zárszámadáshoz mellékelve, ezuttal azt egész terjedelmében csatolják; általánosságban előterjesztem, hogy a városi vagyonból a házak és földek a változott gazdasági értékviszonyoknak megfelelően már az 1910. évben értékelve lettek; amennyiben azonban a javadalmak és jogok még mindig azokkal a becsértékekkel voltak beállítva, amelyek a keletkezés idejében elért jövedelmeknek feleltek meg, azóta pedig az egész vonalon jövedelem emelkedések állottak be, amelyek annyival kevésbé voltak már figyelmen kívül hagyhatók, nehogy egyes esetekben az évi jövedelem is magasabb legyen, mint maga a leltári becsérték; ez okból az összes javadalmakat és jogokat újból értékeltem, még pedig az évi jövedelem huszszorosával, vagyis olyan tőkének megfelelően, amelynek évi kamatjövedelme 5 százalék; tekintettel azonban arra, miszerint nincs kizárva, hogy egyik-másik javadalomnál a jövőben jövedelem csökkenés állhat be s ennek következtében csupán az utolsó évi jövedelem alapján történt becslés a leltárra irreálisan hatna, ez okból a leltá-

rozásnál a kellő óvatossággal jártam el s az utolsó hat év egy évi átlagának megfelelő jövedelem alapján értékeltem és még itt is azt az eljárást követtem, hogy ahol ez az átlag az utolsó év jövedelmét is meghaladta, ott azt az évet vettem alapul, amelynek hozadéka legkisebb volt.

A cselekvő és szenvedő vagyon értékében a zárszámadások szerint történt változások figyelembe vételével, az 1911. év végén a város vagyon leltárának a mérlege a következőképen alakul:

A cselekvő jövedelmező vagyon értéke	32.044,284 K 74 f.
A cselekvő nem jövedelmező vagyon értéke	20.233,479 K 36 f.
Összes cselekvő vagyon értéke	52.277,764 K 10 f.
A szenvedő vagyon értéke	27.338,445 K 37 f.
A tiszta vagyon tehát 1911. dec. 31-én	24.939,318 K 73 f.
Volt a tiszta vagyon 1910. dec. 31-én	17.346,611 K 94 f.
Ennélfogva az 1911. évi vagyonszaporulat	7.592,706 K 79 f.

Szabadkőműves tüntetés az eucharisztikus kongresszus ellen.

Bécsből írják: Holnap kezdődik meg Bécsben a nemzetközi eucharisztikus kongresszus, de a császárváros külső képe már ma is szokatlan élénkséget mutat. Százával és ezrével érkeznek az idegenek s a rendezőbizottság óriási munkát fejt ki, hogy az ünnepek nyugodt és méltóságos lefolyását biztosítsa.

A szabadgondolkodók már mozgolódnak, hogy a katolikus világ ünneplését ellentünettéssel zavarják meg. A bécsi szabadiskola egyesület erős agitációra készül.

A politikai helyzet.

Justh Gyula hétfőn Budapestre érkezik s résztvesz az egyesült ellenzék kedden tartandó tanácskozásán. Értesülésünk szerint ez a tanácskozás viharos lesz s konzekvenciái is lesznek olyan párttagok részére, akik a meghozott határozatoktól valamelyest elkanyarodtak. Két nappal a tanácskozás után tér haza Lukács László miniszterelnök, a ki a munkapárt vezető tagjaival a szünet alatt is fantartotta az érintkezést és aki a munkapártot e hó 14-én tartandó értekezletén tájékoztatja a kormány jövődől politikai akciójáról.

Kossuth Ferenc megszólal és nagy fontosságú dolognak deklarálja Tisza gróf távozását az elnöki székből. De ezt a távozást nem tartja produktívnek. Csak akkor lesz azzá — szerinte — ha az új elnök az elnöki széket oly garanciális intézkedések meghozatala után foglalja el, amelyek lehetetlenné teszik a junius negyedikén s az azóta történeteket s amelyek forrása nagyrészt és kétségtelenül az elnöki tiszti intézkedési körének határozatlanságában keresendő. Elsősorban tehát ezeket a körhatározó garanciákat kell meghozni s csak azután térhetünk át az új elnök megválasztására, meg egyebekre.

Ellenzéki körökben az a hír kering, hogy Lukács László miniszterelnök elfoglaltsága miatt a közös minisztertanácsban aligha vehet részt a képviselőház szeptember 17-iki ülésén.

A delegáció kérdése.

E tekintetben még meglehetősen divergálnak a fölfogások az ellenzéken. Abban körülbelül legtöbben egyetértenek, hogy az ellenzéki akcióra előnyös lenne, ha a harc színterét áttennék a delegációba. Az hogy a delegátussá váló megválasztást elfogadják-e az ellenzékiek, hogy továbbá a delegációk ülésein csak a delegátusok vagy pe-

KÖLTÖZKÖDÉS.

— KARCOLAT. — Irta BOTTÁN RADO.

I. JELENET. (A régi lakásban.)

Egy turbános, egy fezes és egy posztósapkás gentleman: — Horuck! Paszauf! (Leeresztik a zongorát a második emeletről.)

A nagysága: Jaj! A bösendorferem! A fezes: Ne tesszen félni a Nagyságának; értjük mi már a dolgunkat! Nem szabad itt semmi bajnak se történni.

A turbános: De nem ám! Tetszik hallani, millen szépen csuszik lefelé, akáresak, mintha vajjal kenték volna.

Egy hang a földszintről: Hőha, hőha...! A zongora: (csörömpölve megérkezik a földszinten. ahol nagyot nyekkenve megáll.)

A nagysága: (kékül, zöldül:) No ugye megmondtam, hogy baj lesz! Egy pirosingés, Garibaldiöves törzsvezér: Ha baj lesz megfizetjük. Azért vállaltunk jóállást. Csak ne tesszen annyit kiabálni a Nagyságának, mert az zavarja az embereket a munkában.

A nagysága: (nem jajgat tovább, mert nem akarja zavarni az embereket).

Egyhang lentről: Ho-o-opp! A befőttes üvegek: (szó nélkül szétmálnak az aszfalton.)

A nagysága: A dunsztosom!

A vörösingés: (Most már erélyesen.) Ne tesszen azér a pár üvegért olyan kravalt csinálni! Jótállást vállaltunk és azzal pontum! Ugyis hiábavaló az a sok visitozás!

A nagysága: (kinek ez az erélyes fel-lépés imponál, most már nem visitozik többet.)

A Mari: (a lépcsőházban.) Nem teszi le mindjárt azt az üveget! Hisz az a na-csága kölni vize!

Egy burkalapos: (aki eddig csak mint „egy hang lentről“ szerepelt.)

— Ne szavalj galambom! Elég bűdös volt a szpirituszok, meg benzinetek, hadd igyam már valami szagosat is! (Tovább iszik.)

A turbános: (ugy látszik szenvedélyes sportsmen.) Hands! Büntető rugás!

Az éjjeli szekrény kornel kiröpl a kapun. Nem is lesz semmi baja, csak az oldala kicsit behorpad, meg az ajtaja kitörik.

A fezes, a burkalapos, a kocsis, meg az utcai közönség: (kórusban.) Gol! (Öszinte lelkesedés, tapsvihar.)

A nagysága: (Már nem mer szólni, csak

nagyokat csuklik ijedtében.) A vörösingés: (Szigoruan ránéz) Azér! Mer jótállást vállaltunk!!!

II. JELENET. (Az új lakásban. Este 8 óra.)

Mari s a nagysága dél óta, előbb félóránként, majd negyedóránként sőt ötpercenként kinéznek az ablakon.

Mari: (örömmel.) Ott jönnek már, most fordultak be a sarkon!

A nagysága: Hála Istennek!

(Hosszu, kinos szünet.)

A burkalapos: (Megjelenik az ajtóban egy zongoralábbal. Leteszi.)

— No itt van már a zongora. Egy pár darab leesett róla, de az nem baj!

A nagysága: (levegő után kapkod.)

A turbános: (hatalmas kosarat cipel be.)

A nagysága: Mi ez? Mi ez? Mi ez?!!!

A turbános: (flegmával.) Ezek a cserepek!

Kezit csokolom Nagysága! Mind egy kosárba pakkoltuk, most legalább együtt van a konyhaedény, a vázák, meg a függőlámpák.

A nagysága: (már csak mosolyogni tud. Tehát csöndes megadással, kinosan mosolyog.)

A többi szereplők, egy-egy ronccsal kezükben megjelennek, mögöttük a vörösingés:

Grünfeld Fülöp (ezelőtt Erdős és Grünfeld cégben)

női divat salon, felöltő és szőrme áruk

Bécsi directrice.

Bémer-tér, Deutsch ékszerész felett.

Telefon

dig az összes ellenzéki képviselők megjelenjenek-e, későbbi elhatározástól függ Polónyi Géának az az álláspontja, hogy egyáltalán lehetetlené kell tenni az összes delegátusok megválasztását, amely esetben további határozathozatalra nem is lesz szükség.

Vasúti dijszabási tanfolyam.

A kereskedőknek sok bajuk van a vasúti áru dijszabással. A vasutak által kiadott dijszabások annyira komplikáltak, hogy azokon csak a teljesen beavatott szakember tud elmenni. Pedig a vasúti pénztáraknál igen sok tévedést követnek el, jó részben a gyors munka miatt s évenként ezeket és ezeket fizetnek túl a kereskedők, a téves számítások miatt.

Különösen most sok baj van az új dijszabással, amely nem régen lépett életbe.

Hogy kereskedőink és az érdekeltek szakavatottságot szerezzenek, a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara támogatásával vasúti dijszabási és szállítási tanfolyamot rendez, amelyre nézve a kamara a következő értesítést adta ki:

A kereskedelmi és iparkamara erkölcsi támogatásával folyó évi november hó 4 napjától 12 napjáig terjedő időben vasúti dijszabási és szállítási tanfolyam fog rendeztetni a kereskedelmi és iparkamara tanácstermében. A tanfolyam előadásait Weissmayer Brunó ur, az Eisenbahn Tarif und Verkehrsanzeiger szerkesztője, az országos közlekedési tanács tagja fogja tartani, mindennap esti fél 9 és 10 óra között.

A tanfolyam tisztán gyakorlati célokat szolgál és azt törekszik elérni, hogy a hallgatók vasúti dijszabási és szállítási ügyek alapvető kérdéseiről, különös tekintettel a jelenlegi fontos változásokra, teljes tájékozódást szerezzenek.

Különösen ismertetni fogja a tanfolyam a következőket:

a) az új üzletszabályzatnak a régítől való

S(zéles mosollyal.) No hogy tetszik megelégedve lenni a nagyságának? Mondtam ugye, hogy nem lesz semmi baj!

A nagysága: (kinél ugylátszik, a türelem mértéke már betellett.)

Hallja, ez már sok! Ez már több a soknál, ez határozott szemtelenség! Három szoba új butor helyett maguk egy szemézbányát hoznak ide nekem és még azt merik kérdezni, hogy hogyan vagyok megelégedve?! Nohát megmondom hogyan. Ugye, hogy a maga gazdája nehéz ezeket fog fizetni nekem. Tudja!

A vörösinges: (csodálkozva) Az én gazdám?! Már mint a Roth? És ugyan mért?

A nagysága: (diadalmasan.) Mért?! Mert kezességet vállalt, azért! Itt az irás, látja!

A vörösinges: (Hasát fogja.) Hahaha! Nem rossz! Az irás! Hihhihi! Tessék csak azt jobban elolvasni! Huhuhu! Persze, hogy jóállást vállalt, de csak gondos és megfelelő csomagolás mellett. No hát gondos az olyan csomagolás, mikor minden összetörök! Hohoho! Máskor tessék jobban vigyázni a pakkolásnál! Brühühü! (kacagva el a balfenéken.)

A nagysága: (Megdöbbenésében Meduza szemeket mereszt.)

A burkalapos, a fezes, a posztósiplikás és a kocsis: (Markukat fenyegetve tartják.) Hát mi velünk mi lesz?! Még tán borralalót sem akar adni a Nagysága?! . . .

azon eltéréseit, amelyek a közönség érdekei szempontjából fontossággal bírnak.

b) az új üzletszabályzatnak a kártérítésre vonatkozó szabályait, különös tekintettel a tényálladási jegyzőkönyvek helyes és szabatos felvételére,

c) a fuvarozási határidők megállapításának módját és a késedelmen alapuló kártérítési igények érvényesítését,

d) az új dijszabások ismertetését, az üzletszabályzatnak a legolcsóbb fuvardij érvényesítése tekintetében fenálló alapelveit és a fuvardij többletek érvényesítésének módzatait;

8. a vasúti vámkezelés alapvető szabályait.

Ezen az anyagon kívül ki fog terjedni a tanfolyam mindazokra a kérdésekre, amelyek a hallgatók köréből netán felvetetnek a melyek jelentőségüknél fogva általános érdekűek.

A tanfolyam hallgatása a tervbe vett tananyagnál fogva azokra is jelentőséggel bír, akik szállítási és dijszabási kérdésekben már kellő ismeretekkel bírnak és csupán azok kiegészítését és bővítését célozzák. De a tanfolyam anyaga kellő alapul fog szolgálni olyanoknak kiképzésére is, kik a vasúti szállítás szabályaival és a dijszabás határozományaival csak most kívánnak megismerkedni. A vasúti szakismeretek a kereskedőre és iparosra nézve oly kiváló fontossággal bírnak, hogy nem szükséges külön kiemelni, mennyire érdekében áll mindenkinek, hogy személyesen vagy alkalmazottjai által az előadott anyagot üzlete javára elsajátíthassa.

A tanfolyam azért tartatik közvetlenül egymást követő napokon, hogy az anyag összefüggőleg és áttekinthetőleg legyen előadva. Az esti előadási idő pedig azt a célt szolgálja, hogy az előadásokon mindenki, üzleti érdekeinek zavarása nélkül részt vehessen.

A tanfolyam díja 30 korona, ezért a díjért azonban az Eisenbahn Tarif und Verkehrs Anzeiger című szaklap, a mely az aktuális vasúti kérdésekkel foglalkozik, egy éven át ingyen megküldetik a tanfolyam hallgatóinak.

Jelentkezni lehet akár levelezőlapon, akár telefon útján akár személyesen a kamara titkári hivatalánál október 15-ig.

Nagy-Várad, 1912. szeptember hó 7.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara:

Dr. Moskovits József, Dr. Sarkadi Lajos,
elnök. titkár helyett.

Dr. Oláh Béla,
fogalmazó.

Justh Gyula követelése. Justh Gyula ma egy újságíró előtt nyilatkozott. E nyilatkozatban kijelentette, hogy az új Magyarországot akarja megteremtteni a demokratikus általános választói jog alapján. Béke tárgyalásról hallani sem akar, hacsak az ő feltételeit nem teljesítik. Az ő feltételeinek főbb tételei pedig az általános titkos választói jog, a júniusi törvények megsemmisítése. A választói jog megszavazása után oszlassák fel a Házat és az új parlament tárgyalja a házszabályokat.

Budaházy Kálmán bűnbánó elhatározása.

Nem nagy gaudiummal, sem pedig valami különös meghatódással, hanem egyszerűen az ügyészégi tudósítások hangján adjuk tudtára mindazoknak, akiket érdekel, hogy Budaházy Kálmán a városi pénztár sikkasztója vizsgálati fogoly azzal a komoly elhatározással ül egy idő óta cellája komor esődjében, hogy ő áttér a katolikus hitre. Valóságos lelki viharokat élt át fogsága eseménytelen, zajtalan csendjében és nagy lelki átforgalmódásokon ment keresztül.

Meg lehet érteni ezt az elhatározást, de kételkedni lehet annak komolyságában és tisztaságában. Mi célja lehet ennek az embernek azzal, hogy ő külsőleg ilyen exponált helyen és ennyire megbélyegző helyzetben mindenáron demonstrálni akarja lelki vívódásait és meggyőződése megváltozását? Az igazságot egyformán mérik katolikusnak, reformátusnak és zsidónak. Mennyire gyarló tehát ez a szomorú, megtört ember, hogyha ilyen szempont vezet elhatározásában. Keresztül érzik rajta az elvetemült számítás rossz illata.

De az is valószínű, hogy a börtön irtozatos magánya s a nagy elmélyedések komoly, leszűrt öröme ez a szándék, amely mostanában valósággal felvillanyozta s rabot. — Kapott szórakoztató olvasmányokat, regényeket, de ezekkel nem tudott megbarátkozni. Komoly tartalmu folyóiratokat és hatolikus irányu szemléket kért, amelyeket rendelkezésére is bocsátottak.

A rabok lelki szükségleteiről akként gondoskodnak, hogy minden vallásnak külön kis kápolnája, illetőleg imaterme van. Hetenkint egyszer ide gyűlnek össze a rabok s mindenik hallgatja a maga saját papját.

Egy ilyen alkalommal közölte óhaját Budaházy a katolikus lelkésszel. Magához kérte a katolikus lelki atyát.

— Főtisztelendő ur — mondotta, nagy örömet szerezne nekem, hogyha tudomásul venné áttérési szándékomat. Hosszas megfontolás után határozottam el magam arra, hogy áttérek a katolikus vallásra.

— Kérem ezt az elhatározását én nem vehetem tudomásul, mert ennek megvan a maga formája. Önnek kétszer kell jelentkeznie a vizsgálóbíró ur engedelmével illetékes lelkipásztoránál, hogy vegye tudomásul ezt és tegye meg a szükséges lépéseket.

A vizsgálóbírótól azonban még nem kért engedélyt. Az ügyészégen pedig úgy értesültünk, hogy nem is kaphatja meg az engedélyt, mert vallását nem változtathatja addig, amíg vizsgálati fogságban van.

Joghallgatók! Ügyvédi vizsgára készülők!
Ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigorlatokra saját
érdeklükben **Dr. Kállay** jogi szemináriuma
csakis után készülnek
Budapest, IX. Lónyai-utca 18/b. (Calvin-tér mellett).
Telefon 125—38. Telefon 125—38.

Kész női-felöltők
Kosztüm-keleme különlegességek

FLEGMAN
cégnél, Bémer-tér.

Bálványosi impressziók

UGY illenek, hogy az unalomig ismételt és mindig igaz magyar panaszszal kezdjem ezt a kis írásomat: ha ez a hely külföldön volna... De nincs kedvem ezeket a szomorú panaszokat, a melyek örökké csak panaszok, jámbor óhajok, tettek nem való szavak maradnak, ezeregyedszer is ismételnem.

Nézem úgy, a mint előttem áll a székely földnek ez a gyöngye a maga természetes szépségében, a mint megszerettette magát velem, gyönyörködöm benne, a lelkembe szívom azokat a szépséges szép impressziókat, a melyek úgy megrohantak, a mikor régen diákkoromban először jártam itt, s a melyek most, a mikor ismét eljöttem ide a város zakatoló zajából, sokszoros erővel támadnak újra. Bevonják a lelkemet, a szívemet valami csodás szép szivárvánnyal, új, andalító, édes illattal vesznek körül és nem tudom miért, de itt újjászületik a lélek, felfrissül a test, ruganyossá válik az elernyedő izom, pihent és egészséges energiákkal teli lesz az ideg, felélénkül a munkaképző. Az ember itt igazán érzi magáról, hogy ember és nem a kulturának beállított, munkára felhasznált gépe.

Itt akaratlanul is természetrajongóvá kell lenni mindenkinek. Régi és a ma emberének mégis új perspektívák kelnek szárnyra. Modern ember vágy, büszke és gőgös a kultúrára, a hatalmádba hajtott villámerőre, az egész kényelmes, kellemes villámmal, autóval berendezett, de lármás, zajos, ideges, élettudra és mégis, ha idejössz, vissza a természethez, tudom, levezed a kalapod, tágranyilt szemmel, csodálkozva bámulsz, elfoglalják a lelkedet, egész valódat, az új, ismeretlen, benyomások, teli tudóval szivod a friss, ózondús, balzsamos hegyi levegőt és önkéntelenül is feltámad benned a gondolat: Istenem, milyen üres volna az emberi élet, telve a XX. század kulturájával e nélkül a természetadta kincses szépség nélkül...

... Valahol messze, Erdély legkeletibb részén hatalmas hegyek erdőborította oldalán csigavonalban vezet a szerpentinút mindig felfelé. A vonatot messze elhagytuk már magunk mögött. A kocsis esendesen kocog, az erdő fái sejtelmes susogással bölintgatnak. Itt is, ott is kicsiny kis csermelyek csobognak lefelé. A székelyek országának legszebb részén vagyunk. A hatalmas kies Hargita hegyóriás déli szélén, a bodoki hegységben, több mint ezer méter magasságban a tenger színe fölött, ez Bálványosfüred.

Egy nagy, kétemeletes palota, a szálloda, néhány villa, ház, fürdőépületek a források felett elrejtve a fák mögött, és azután — azután minden, de minden — zöld erdő, hullámos hegyek, kék ég. Lennt a völgyben a Bálványospatak kristályvize rohan sok-sok apró akadályon keresztül, magába gyűjtve az oldalán levő források elfolyó vizét. Másutt az országútról egy mély völgykötlen nyújt remek panorámát.

És ha barangolni, bolyongani indulsz, egyre-másra fedezed fel a sok-sok gazdag és a legkülönfélébb ásványvízforrásokat. A „borviz” gazdag hazája ez a föld. Mennyi és mennyi milliókat érő kincs folyik el felhasználatlanul. Pedig az itt nyaralók az édes vizet úgyszólván csak hirtől ismerik. Az üzemből tartott, ivásra és fürdésre használt borvizet kívül még sok-sok apró kis forrás fakad a hegyoldalon. És tartalmuk a legváltozatosabb. Egyszerű szénsavas savanyúvíz,

gazdag vastartalmu, sós, timsós, sósvasas, szabad kénsavat tartalmazó és ki tudná elsorolni még milyenek. A nyitott hideg fürdőben pedig nagy erővel forr, bugyog, örökös mozgásban van a víz. Hideg, mint a jég, de ha pár percig benne vagyunk, kellemes, tüzes zsibbadás járja át a testet. Milyen gazdag kincseket is rejt magában az a néhány száz holdnyi terület...

Reggel van. Szobám ablakán a legszebb napsugár köszönt be. Kelet felé nyílnak az ablakok, arra tekint az erkély és minket üdvözöl először a párás hegyek mögül hirtelen előbújó nap tüzes korongja és a fehér ködpára, a mely körös-körül fényes, itt-ott átlátszó lepellel borítja be a hegyek zöldszínű tetejét, felszáll, eloszlik, hirtelen elmenekül a nap tüzzszoemelő s a semmiségbe vész. Mint mikor a vakító fényes báteremben bájos mozdulattal veti le magáról hófehér belépőjét a leány, hogy szépségét egész tiszta pompájában ragyogtassa. A néhány felhőfoslány is elszáll és egyszerre a szűz természet legszebb panorámája bontakozik ki a szemünk előtt, a melyet festő esetjével talán igen, de szavakkal leírni nem lehet.

Teleszívom a tudómet friss, fenyőillatú balzsamos ózonnal, a lelkemet újra és újra megfürösztöm a káprázató képben...

Talán mindezt másutt is meg lehet találni, de a színeknek és szépségeknek ilyen dúsgazdag pompájában azt hiszem sehhol.

A torjai kénbarlang.

ELŐSZÖR kellett volna talán megemlékezni a természetnek erről a csodás ritkaságáról, a „torjai Bűdös barlang”-ról, a melynek nincsen párja sehhol a föld kerekén. A mi Jókaink már réges-régen felismerte ennek a helynek a szépségét a regényességét, le is írta egyik regényében s a magyar közönség zöme, ha hallott, hát innen hallott róla, pedig ez az élet és halál barlangja, a mely jóval felette áll a nápolyi „kutyabarlangnak”, hamarosan világhíressé, mindenütt ismertté kell, hogy tegye ezt a helyet...

Szép szerpentin-úton haladunk felfelé. A fák levelein még kristályosan csillognak az esőcseppek, megtörik rajtuk a be-bekandikáló nap halvány aranyugára és olyan az egész, mintha ezernyi gyémántgyönggyel volna kirakva a smaragözöld falevél.

... Feleúton lehetünk, a mikor egyszerre a Szeplőtelen Szűz alakja tűnik a szem elé. És a hogy úgy hirtelen, meglepetésszerűen előttünk áll a Madonna jóságos, szeliden ránktekintő alakja a hegyoldalban, kicsiny barlangszerű mélyedésben, a fák között sok-sok virággal körülvéve, valami őszinte, mély meghatottság fogja meg a lelket, imádságos hangulat árad szét, olyan közel éreztem magamhoz az Istent, mint valami nagy, szent templomban... És az emberek, a kik a barlangba mennek, megállanak ennél az oltárnál... imádkoznak. Szinte önkénytelenül a kalapom után nyulok és a szívem, a lelkem mélyéből felfakad az Ave Maria...

Tovább megyünk. Kopár szikla meredez felénk; még néhány lépés meredeken felfelé és a barlang nyílása előtt állunk. Erős, átható kénes szag árad ki, a mely esős időben néha az egész vidéket átjárja. A Bűdösbarlang most két részből áll, a külső mesterségesen boltozott részt, ahova bejárnak, a belső barlangtól kis üvegajtó választja el. Oda nem lehet bemenni, mert egész magasságig gyilkos szénsavat (széndioxid) tartalmaz, míg a

külsőben két oldalt padok vannak, a hova leülve, körülbelül nyakig vagyunk a gáztömegben, a mely 95-99 százalékos szénsavat, 0-56 száz. kénhidrogént tartalmaz. A barlang falát vastag, sárga kénréteg borítja, bent pedig hallatszik a vízecseppek csendes csepegése, a melyet meggyújtva, szemviznek használnak csodás eredménnyel.

Az idegen elfogódva, talán félve lép be ide, a halál tornácára, a hol olyan csodálatos módon találkozik az élet és a halál. Egészséget, életet ad a betegnek, de elég egy vigyázatlan pillanat, egy lélegzetvétel a gázkeverékből és a halál fia vagy. A barlang útján a Mária-szobor az életet hirdeti — és nem messze a barlangtól, siremlékek figyelmeztetnek a halálra.

Különös, kellemes, meleg zsibbadás járja át a testet addig a magasságig, a meddig a gáztömeg felér. Napos időben azt is látni lehet, mint hullámszik, vibrál, áramlik a gáz ott, a hol a levegővel találkozik. Evente minimum 723000 köbméter széndioxid ömlik ki a barlangból, melynek egy részét ma már egy ott levő szénsavgyár használja fel. Nem messze ettől még egy ugyanilyen barlang van, az u. n. Timsós.

Csodálatos egy hely ez, a hol a természet szinte tobzódik abban, hogy megmutassa csodás erejét, szépségét az embernek. Igen, „Az Erő...” nagyon találó szava ez a székelnyek, melylyel a barlangnak és a sok-sok borviznek bámulatos hatását jelzi.

... És hogy a regényes kép szépsége tökéletes legyen, átellenben a barlang hegyével egy különálló, magas, kúpalaku hegy tetején az ezerevés, romjaiban is büszke Bálványos vára meredezik a magas kék égbolt felé, kiemelkedve a fák sötét zöldjéből.

Egész Háromszéken uralkodott valaha ez a hozzáférhetetlen, viharral, emberi erővel dacolni tudó sziklafészek, ahonnan köröskörül óriási területekre nyílik kilátás egészen a messze határhavasokig. Az Aporok ősi évezredes sasfészke volt ez a Bálványosfüred egész kincses birtokaival együtt, a mely csak most a XX. században került el az ő kezük-ből. Székely részvénytársaság vette meg és a tervük szerint a hely gazdagságához, szépségéhez, csodás ritkaságához méltó nagy híres fürdőhely perspektívái bontakoznak ki...

... Nem tudom miért, de van valami különös, bűvös vonzóereje ennek a vidéknek. A Szent Anna-tó szivárványkék vize mellől nem vágyódom a tenger beláthatatlan hullámaihoz, nem itt kell keresnünk a végtelenbe nyúló hegyek fenségét, imponáló erejét sem... itt mást találunk. Itt nincs semmi zordság, itt a természet a szépségek finom, remek, csendes harmóniájával simul a lelkünkhöz, a fák halk, szelid susogó suttogása, az erdei madárcák bájos csicseregése, a források, csermelyek csacska csobogása, a tiszta, balzsamos illattal teli levegő valami igaz romantikát, valami kedves hangulatot árasztanak szerte. Édes boldogság fészkel magát a szivünkbe, ide nem is ér el a hideg, sziv nélküli világ zajos, bántó lármája, ide nem hatnak disszonáns hangok, itt minden... minden a csendes, a harmonikus, a boldog, a szép életet hirdeti...

Bálványosfüred, 1912. augusztus.

MOLNÁR LAJOS.

Megnyílt

Kórház-utca 17. sz. alatt a legfokozottabb igényeket is minden tekintetben kielégítő

modern cukrászda,

saját készítésű tea-sütemények, bonbonok, torták, parfaitok, reggeli és ozsonna kávé és tea a legutányo-

sabb árban. Rendelések pontosan teljesítetnek és házhoz szállítatnak.

TELEFON 12-56. sz.

TELEFON 12-56. sz.

Számos pártfogást kér

Skaczel Ödön, cukrász.

Megtalálták Salánki Ilonkát.

Elismerés a sajtónak.

Közöltük tegnap, hogy a rendőrkapitányi hivatal a legszélesebb körű nyomozást indította meg a gyermek menhelyről titokzatos módon elvitt Szlovák (Salánki) Ilonka kézrekerítése céljából. Ma közvetlen ebéd után e rejtélyes ügy befejezést nyert s hogy ez így történt, el kell ismernünk, hogy ez ügyben a nyilvánosságot, a sajtónak felette sokat köszönhetünk.

A gyermeket elvivő asszony olvasta, hogy bűnvádi eljárás lett ellene folyamatba téve s e hír hallatára a kis Ilonkát kezénél fogva visszavezette a szülői házhoz. Az eset egyébként a következőképen történt: Ma délután közvetlen ebéd után Salánki István Templom-utca 8 sz. a. házába beállított egy asszony, a kis Ilonkát vezetve, Salánkinénak átadta a gyermeket.

Salánkiék ezzel nem elégedtek meg, hanem követelték az asszonytól, hogy jöjjön fel velük a rendőrségre és tisztázza a dolgot, hogy miként s hogyan jutott ő a már elraboltak hitt gyermekhez. Az asszony Salánkiékkal feljött a rendőrségre és itt előadta a következőket:

Ráduj Sándorné vagyok, a férjem közműves-segéd, lakunk a Szent Anna utca 26. sz. a. Beismerem, hogy a f. hó 3-án délután megjelentem a gyermekmenhelyen, ott kiadtam magam mint a kis leány édes anyja, átvételi elismervényre aláírtam, hogy Csalaki Sándorné vagyok, de bűnösnek nem érzem magam.

A kis leánykát nem rossz szándékból vittem el: felakartam nevelni, mint saját kis leányomat. Ezelőtt 3 hónappal elhalt egy négy éves kis leányom s a haláleset oly súlyos csapásként nehezedett reám, hogy ideg és szívbajt kaptam. Miután a leánygyermeket nagyon szeretem, elhatároztam, hogy örökbe fogok egyet fogadni.

Folyó hó 3-án meghallottam, hogy a Templom-téren egy kis leánykát találtak csavargásban és a menhelyre vitték. Mindjárt gondoltam, hogy ez az általam már régebben ismert Salánki Ilonka lehet, akit a Templom-téren sokszor láttam magában és többször beszéltem vele. Elhatároztam, hogy kihozom a menhelyről és mivel tudtam, hogy idegennek nem adják ki, azzal mentem be a menhelybe, hogy én a kis leány anyja vagyok és haza akarom vinni.

Az átvételi elismervényre Csalaki Sándor nevet írtam, mert a Salaki nevet a kis leány nem mondotta ki tisztán és nem akartam, hogy eltérően mondjuk a neveket, mert féltem, hogy ez a menhelyen gyanúra fog okot szolgáltatni és Kolozsvári-utca 25. számot azért diktáltam be, mert izgatottságomban nem jutott más eszembe.

A kis leánykát haza vittem, felöltöttem, cipőt vásároltam neki és a kis leány nállam nagyon szívesen megmaradt. Másnap olvastam a Friss Ujságban, hogy szülei keresik a kis leányt. Miután az ujságban Templom-tér 8 volt lakásként kitüntetve, elmentem oda, hogy elkérjem a gyermeket, azonban ott senki sem ismerte Salánkiékat. Kerestem őket, de felvilágosítást senkitől sem nyertem.

Ma délelőtt ismét keresésükre indultam, s végre ebéd után a Templom-utca 8. szám alatti házban megtaláltam Salánkiékat és vissza adtam az anyjának. Salánkiék követelték, hogy jöjjenek fel a rendőrségre, én jöttem velük, ők azonban Kolozsvári-utcán nekem jöttek megverték, úgy hogy a járóelők szabadítottak ki tőlük, rendőrt hívtak, aki felkísért a rendőrségre. A kis Ilonkát nagyon szeretem és óhajtanám, ha szülei átadnák nekem.

Ezeket mondotta Rádujnén, akivel a kis Ilonka a rendőrség előtt is nagyon barátságosan viselkedett. Szlovák (Salánki) Ilonkát anyja haza vitte. Rádujnén tagadja, hogy valakivel telefonoztatott volna a menhelyre.

HUMOR.

*

AZ ADAKOZÓ.

Bíró: Vádlott, maga koldulással van vádolva! Maga volt az, a ki tegnap nálam is koldult?

Csavargó: Igenis kérem és nem tetszett adni semmit,

Bíró: Helyes, most adok valamit: tizennégy napot.

*

A NAGY SZERELEM.

— Azt mondja, ugy-e, szeret engem?

— Kimondhatatlanul!

— Meg is halna értem?

— Azt már nem, drágám. Az én szerelmem halhatatlan.

*

MELYIK A HIBÁS?

— Az ön repülőgépe összetört a szélviharban, ugy hallom. Bizonytal volt valami hiba a gépben.

— Nem. A levegőben volt a hiba.

*

ÜZENET A MACSKÁNAK.

— Te János, valaki itt járt a szobámban és ivott a konyakomból.

— Az ám — bizonyosan a macska volt.

— Ugy. Hát akkor mondd meg a macskának, hogy máskor a konyakhoz ne szívjon el egyet-kettőt a szivaromból is.

*

LACIKA KÉRÉSE.

Lacika: Ugy-e mama, szeret engem?

Mama (fiatal özvegy): Igen, fiacskám.

— Lacika: Édes jó mamuskám, légy hát akkor olyan jó és menj férjhez ahhoz a cukrászlegényhez!

*

A TUDOMÁNY DIADALA.

Professor Mayer: Azt beszélik, hogy ma nehéz dolog jó cselédet kapni. Mesebeszéd. Érteni kell az ügysz. Lássá, kedves kolléga, az én szakácsnéem húsz éve van nálam.

Professor Schmiedt: Óriási! És hogy tudta ezt elérni?

Professor Mayer: Elvettem feleségül.

Brunár gramofonjai.

Becsapott egy szélhámos egy sereg nagyváradai kereskedőt.

— Törvényszéki tárgyalás —

Ez év júniusában egy elegáns megjelenésű ur nagyobb szabású megrendelésekkel keltett kellemes meglepetést néhány nagyváradai kereskedőnél. Sajnos, ez az öröm csak addig tartott, amíg a fizetésre került a sor. Amikor ugyanis a fizetési határidő elérkezett, egyszercsak azt kellett tapasztalni a beugrott kereskedőknek, hogy a gazdag földbirtokos eltűnt a föld színéről. De nemcsak a vevő tűnt el, hanem eltűnt a nagy földbirtok is, mintha sohasem is lett volna.

1912 júniusának egyik derűs napján könnyed mozdulattal szállott le a bérköcsiről a Szent László-téren ami emberünk. Bement Kalenda János üzletébe és kijelentette, hogy gramofont akar vásárolni. Nem is egyet, hanem kettőt. Hosszas válogatás után talált is két neki megfelelő gramofont. Mindkettő jó volt, szépen muzsikált és az ára ellen sem volt semmi kifogás. 290 korona nem olyan óriási összeg. Brunár Demeter, — mert így hívták a híres vevőt — főúri elegenciával vette ki tárcáját és a bankók közül kivett 20, azaz husz koronát.

Kijelentette, hogy a többi ekkor és ekkor fogja megfizetni. A kereskedő készséggel beleegyezett, nem volt semmi oka a bizalmatlanságra.

Brunár Demeter pedig tovább folytatta kisdédjátékait. Steiner Ignác butorkereskedőhöz állított be. Elmondta, hogy e X. Y. szilágymegyei birtokos, aki most akar Nagyváradon megtelepedni. Butorokra volna szüksége. A kereskedő természetesen a legnagyobb készséggel állott rendelkezésére. Brunár Demeter ágyat, mosdót, szekrényeket, íróasztalt válogatott össze. Szép, finom dolgokat, összesen csekély 350 korona értékben. Természetesen itt is előleggel fizetett. Óvatos volt, 20 koronán túl sohasem ment a fizetésben. Ellenben sietett kijelenteni, hogy a többi rövidesen megfogja fizetni. Hogy pedig még nagyobb legyen a bizalom, telekkönyvi másolatot vett elő és azzal igazolta, hogy milyen nagy földbirtoka is van neki Szilágymegyében.

Még két kereskedőt boldogított a rendelkezésével Brunár Demeter. Reisinger Józseftől egy szép kerékpárt és egy gramofont vásárolt. Azután Lőrincz Lajos kárpitoshoz vitte az utja, akinél finom és drága diványt csináltatott.

Az összes vásárlások összege 1600 koronát tett ki.

A vásárolt tárgyak azonban nem sokáig maradtak Brunár Demeternél. Sietett tulajdoni rajtuk. Amilyen hamar csak lehetett, eladta és elzálogosította azokat. És így leszámítva az előlegek által felmerült kiadásokat, jó néhány száz korona „tisztá haszon”-nal zárta az üzletet Brunár, aki nem várta be, hogy a számlát elküldjék hozzá, hanem felült a vonatra és sietve távozott, még pedig ismeretlen helyre.

Elérkezett hamarosan a fizetési határidő is, de a kereskedők hiába várták befolyjni a nagy pénzeket. Keresni kezdték a jó és gazdag vevőt, de csak hült helyét találták.

Ekkor már rossz sejtélem fogta el őket. Kutatni kezdték a nagy birtok után is, és most kitűnt, hogy Brunár Demeter birtoka

Ujdonság Nagyváradon! Régiségek!

Sternberg J. Bpest N.-Várad
Szt. László-téri hidnál.

Legolcsóbb bevásárlási forrás, régiségek, műtárgyak, perzsa szőnyegek, csillárok, arany és briliáns ékszerek, nászajándékok, vadászfegyverek, revolverek, sport és optikai cikkek. Vesszek és cserélek. — Győzdjön meg áralmól vától kénszor nélkül.

nem Szilágymegyében, hanem legfeljebb a holdban van. A bemutatott telekkönyvi másolat hamis volt.

Az így becsapott kereskedők most már tisztán látták a helyzetet és sietve tették meg a feljelentést a rendőrségen. Az ügyes szélhámmost sikerült is elcsipni.

A királyi törvényszék büntető bírósága Vámosy Mihály elnökletével tegnap tárgyalta az ügyet. Kihallgatták a károsult kereskedőket és a tárgyalás befejezése után Brunár Demetert két évi fegyházra ítélte a bíróság. Az elítélt sokallotta a büntetést és kijelentette, hogy megfélebbezi.

UJ CSILLAG

a nagyváradai színház körül.

A külvárosi kis primadonna.

Még a múlt szezonn végén rebesgették a vékonyfalú öltözők körül azt a hírt, hogy az egyik igénytelen, szerény kis kóristalánynak gyönyörű szép hangja van. De ő maga még a naivak boldog, élehetetlen álmát alussza, hiszen még csak tizenhárom éves. A rajongók szédületével a szívében járt a sok hamis csillogás között s névtelenül keveredett bele egy egész szezonon keresztül a kardalosnók seregébe.

A velencei alacsony házak közül hívta föl a ragyogó rivalda a kis Holdy Juliskát. Rózsaszínű, fehér pettyes bluzban állott a direktor elé s az area sötét pirba borult, mikor megkérte, hogy vegye föl a karba.

— Jaj, leányom az nem megy olyan könnyen. Tudsz-e táncolni legalább, vagy énekelni?

S odaküldték a szigorú, ideges Kovács karmesterhez, hogy mondjon véleményt a kis leányról. A korát senki sem kérdezte, mert rendkívül fejlett volt.

A zongora mellett bátortalanul s belső izgatottsággal elénekelt valami primitív népdalt. A karmester végignézte s aztán azt mondta, hogy menjen a direktorhoz s vétesse föl magát.

Vagy két hónapig aztán senki sem törődött vele.

Nem tartotta senki érdemesnek észrevenni azt az aranybányát, amelyről talán jómaga sem tudott. Idegenül bántak vele, ide-oda küldözgették s lenézték az egyszerű ruhás, fekete fűzős cipőjű leányt.

Valami nagy operette főpróbán történt egyszer, hogy Kovács karmester roppant felháborodott a karszemélyzet tudatlanságán. Talán éppen tizedszer kopogtatta le a zenekart.

— Botrányosan énekeltek! . . . Hiszen ezt nem lehet százszor elismételni! . . . Holdy jöjjön ide s énekelje el egyedül.

S a bosszus szemek villogásában, a félkörben álló kar között nyugodtan, tisztán és pontosan elénekelt a nehéz szöveget a kis Juliska. A karmester csak neki dirigált s a végén megdicsérte.

S ez a perc kellett volna, hogy legyen az az alkalom, amely kilendítse őt a kórus

névtelen nagy tömegéből. De fölesapott körülötte a sápadt irigység lángja, nem foglalkoztak vele és senki sem figyelmeztette hangja értékére.

Hideg egykedvűséggel tanitgatta egy párszor Kovács karmester. Látta, hogy nincs meg benne a színésznők százszerű élelmesége, nagyigényűsége.

— Várhat még két-három évet, mondtotta többször. Föltétlenül van jövője, mert hiszen csodásan tiszta, meleg remegésű magas szoprán hangja van. S fejlett zeneérzékére vall az, hogy ugyszólván az ellemi iskolák kezdetleges zenestuduma után bámulatos könnyedséggel bánik a színpadi legnehezebb szövegekkel.

A nyári szünet alatt többször érdeklődünk Holdy sorsa iránt. Édes anyjával igen szerény viszonyok között élnek a Kolozsvári-úton. Biztattuk, hogy lásson erősen hozzá a tanuláshoz, mert nagy könnyelműség ilyen hanggal lent maradni a kórus értéktelen anyaga közt. A divatos operettek áriáit s keringőit gyönyörűen éneklő s az egyik szomszédban lakó uri hölgy beszélte, hogy sokszor egész tömeg áll a utcán, amikor Juliska énekel az ablak fehér csipke függönyei mögött.

Énekét hegedűvel kíséri.

— Ezt az egy hegedűt tudtam még csak venni. Anyusnak nincs ilyenre pénze s a színháznál nagyon keveset kaptam.

Most a szezon bealtával az egyik igen jönevű zenetanárunk levelet! kapott Kovács karmestertől, amelyben figyelmébe ajánlja a rendkívül hanggal bíró leányt. A zenetanár magához kérte s most a legnagyobb dícsérettel említi tanítványát. A legnagyobb reménnyel néz a kis színésznő jövője elé.

Kikértük véleményét a leány hangjáról, jövőjére vonatkozólag s ő a következőképen nyilatkozott:

— Elsőrendű hanganyag, amely a lány korához képest eléggé iskolázott és széles terjedelmű. Természetesen szüksége van még hosszú zenestudiumokra, hogy elsajátíthassa azt a rutint, amely nélkülözhetetlen a színpadon. Kitűnően halad a tanulmányokban. Én a magam részéről igen szép jövőt jósolok neki.

S ha a körülmények engedik azonnal Pestre küldöm.

A kis kórista leány tehát rálép arra az utra, amely dícsőséggel s aranynyal van teleszórva. S nem lehetetlen, hogy két-három év múlva mint egyik hangfenoménról fognak beszélni az újságok hasábjai.

A delegációk programja. Szeptember 15-én lesz Bécsben az a közös miniszteri tanácskozás, mely a delegációk időpontját és programját van hivatva megállapítani. Tudvalevőleg két delegáció volt programba véve; az egyik e hónap utolsó napjaiban, hogy az 1012. évi közös költségvetést letárgyalja, a másik novemberben, hogy a jövő évi közös költségvetést megszavazza. Most tárgyalások folynak arra nézve, hogy e két delegációs ülészakot egyfolytában tartsák meg.

..HIREK..

EGY KIS PANÁSZKODÁS . . .

Amikor Nagyváradnak, ennek a mi szép, palotás kultúrvárosunknak aszfaltos utcáit végigrosvom, valahogy önkénytelenül is érezni kell, hogy a diszes utcákról hiányzik valami, ami nélkül kopár, pusztá, színtelen az utca. Mindenütt pusztá falak, szürke poros aszfalt és sehol semmi természet. Ott a korzón is a falak közé szorult városi levegőt kell szívnunk, a szűk járdán egymás hegyin-hátán szoronganak a sétálók és nincs sehol egészséges, üde levegőt árasztó fa, amelyet megringatna a szél, amelyek alatt egy kis friss, egészséges levegőt szívhatna a fáradt tüdő. Sehol a központban, ott, ahol a legtöbb ember jár, nincsen tisztességes park sétatérség, ahol pihenni, szórakozni, tiszta, ózondus levegőt szívni lehetne.

Mert bizony nehéz az egész nap lőtófutó, fáradt városi embert azzal kielégíteni, hogy menj a város szélére, találj ott szép, árnyas parkokat, válogathatsz közöttük, a Schlauch-téren, a Bunyitay-ligetben, vagy a százados fák borította Rhédey-kertben élvezheted a természetadta egészséges, tiszta portmentes levegőt.

Itt a város közepén volna szükség egy Rhédey-kertre, ahova az irodák levegőjében elernyedni hivatalknak ember rövid szabadidejéből egy-két esti félórásán felüdülhetne.

De ehhez úgy látszik nekünk kevés az érzékünk. Kevés volt a múltban is. Mert ha ezelőtt — sokat mondom — husz esztendővel egy kicsit előre gondolkoztak volna a városi emberek, akkor ma a Szent László-tér nem piszkos piac volna, amelyen kopasz akácfák éktelenkednek, hanem gyönyörű szép sétatérség, ahova örömmel sietne mindenki és akkor a színes szép korzó nem a szűk Rákóczi-úton hullámszánk.

És ott van a Bémer-tér, ez ami kedves büszkeségünk. Nem beszélek arról, hogy milyen más volna, ha például hársfák illatát hozná és vinné szét a szél a sétálók között.

Nem akarok elvenni, eltagadni semmit a szépségéből. A szép színház, a remek paloták között gyönyörű képet nyújtanak a színes, illatos virággruppok, de mennyivel kellemesebb, finomabb hangulatot árasztana, ha egy művészi szökőkút hintené a magasba csillogó, kristályvizeseppjeit, amelyek szírvány színekben ragyogva törné át a nap-sugár . . .

Mindezek talán nem olyan óriási fontos dolgok, fel se tűnnének az embernek, ha nem látná, hogy másutt milyen másképp van. Micsoda remek nagy sétatér van, (nem kell például „külföldi tanulmányut”-ra menni) például Brassóban, épp a város kellő közepében. Ott nem szorúlnak az emberek a szűk utcákba; gyönyörű, árnyas fák között hullámszik a színes korzó, a városi zenekar ad

MEGNYILT az Első nagyváradai grafikai műintézet és fényképészet
Teleky-utca 35. szám.
Művészi kivitelben készít cinkografiai, autotypiai
kliséket és fényképeket a legjutányosabb árak mellett.

művészi hangversenyt és balzsamos, illatos levegőt áraszt az esti szél.

Szerettem volna ide varázsolni azt a képet, a Bémer-, vagy a Szent László-térre . . .

La—Ly.

*** Kisasszony napja.** A boldogságos Szűz Mária születésének emlékünnepe üli ma a római katolikus Egyház. A kezdődő ősznek e szép ünnepén az összes templomokban szent mise és szent beszéd lesz, még pedig, — mivel az ünnep vasárnapra esik, — a rendes vasárnapi időben.

*** A főispán Berettyószéplakon.** Berettyószéplak református lelkészét Takács Józsefet a király a koronás arany érdemkeresztel tüntette ki. A szép kitüntetést, még nem adták át Takácsnak, mert nem volt rá alkalmas idő. Miskolczy Ferenc dr. főispán hazatérve szék helyére, első feladatának tekintette a kitüntetés átadását. Az érdemkeresztet ma fogják átadni Takácsnak. Az átadás ünnepélyes formák között fog megtörténni. Ebből az alkalomból az esperesi kerület gyűlést fog tartani a széplaki templomban. Az ünnepélyre Miskolczy Ferenc dr. főispán már tegnap Margittára utazott és ma reggel 9 órakor megy át Széplakra ahol személyesen fogja Takácsnak mellé tüzni a királyi kitüntetést. A községi képviselőtestület szintén diszgyűlést tart, s itt fogják méltatni Takács érdemeit. Az ünnepélyt banket zárja be.

*** Diszes esküvő.** Tarsoly János tekintélyes nagyváradai vaskereskedő, a Tarsoly és Risztó cég beltagja tegnap délután tartotta esküvőjét Germán Margittal, Germán Károly kereskedő bájos és kedves leányával. Az esküvő alkalmából a Szent László-templom zsufolásig megtelt előkelő közönséggel, sőt sokan nem is fértek be a templomba. Az esketést dr. Vucskics Gyula tb. kanonok végezte s szép beszédet intézett az ifju párhoz. Násznagyok voltak: Sztarill Ferenc építész és Basesok Gyula gr. Wenckheim Géza uradalmának intézője Gerláró. Este a menyasszony szüleinek házában gazdag nászszakoma volt.

*** Népszövetségi értekezlet.** A Katolikus Népszövetség csoportvezetői ma délután 4 órakor a Kath. Legényegylet helyiségében értekezletet tartanak. Tárgysorozaton szerepel többek közt a szövetségi ügy, a „Népszövetségi Tájékoztató“, az őszi munkaprogram, a sajtóakció stb.

*** Sajtóügyi értekezlet a rendőrségen.** Tegnap délután 5 órakor tartották meg Gerő Armin hivatalos helyiségében azt az értekezletet, amelynek feladata volt a rendőri hírszolgálat reformját megteremteni. Az értekezleten résztvettek az összes nagyváradai lapok rendőri tudósítói. Tüzetes megbeszélés után újra szépen megállapították azt, hogy mindent ki kell adni, ami közérdekű és nem sérti a hivatalos titoktartást. Az értekezlet legjelentősebb eredménye az, hogy a sajtóiroda vezetését Kemény L. Ignác alkaptányra bizta a főkapitány.

*** A munkásházak építése.** Nagyvárad város tanácsa, mint állandó választmány tegnap ülésében készítette elő a csütörtöki közgyűlés elé kerülő ügyeket. Ezek között egyik legfontosabb volt Lukács Ödön tanácsnok előterjesztése, a munkásházakról. A tanácsos előterjesztette, hogy a tervbe vett 124 munkásház felépítésének előkészítése befejezést nyert, a tervek készen vannak, s a kormány is biztosította a 200000 korona hozzájárulást. Lukács Ödön javasolta, hogy köszönet szavazását véleményezze a közgyűlésnek a tanács. Az építkezés, a telekkel együtt 700,000 koronába kerül s így 630,000 korona kölcsönt kell e célra a városnak felvenni. A város tanácsa ilyen értelemben tesz előterjesztést a csütörtöki közgyűlésnek.

*** Véres csata Remetén.** Tegnap délből Szabó Sándor és Lukács János két ökröt hajtottak keresztül Remetén. A község közepén véletlenül az ökrök közé futott Brágye Onuc malaca. Az ökrök a malacot agyonrugták. Emiatt veszekedés támadt Szabóék és a malac gazdája között. A károsult a veszekedés hevében botot fogott és Szabóékra rohant. Szabóék sem hagyták magukat és kamatostól adták vissza az ütéseket. A faluból erre összefutottak az emberek, akik mikor megtudták a verekedés okát, két táborra oszlottak és egyik részük Szabóéknak, másik részük a malac gazdájának fogta pártját. Mintegy 60 ember verekedett így egymással. Valóságos csata fejlődött ki a malac miatt. Csattogtak a botok, élőkérült a lócs is, a bicska sem pihent már, mikor a csata színhelyére megérkeztek a csendőrök és valósággal puskatűssel verték szét a verekedőket. A falusi csatának több áldozata van.

*** A Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége VI-ik vándorgyűlése** e hó 15-én Győrött tartja meg. Ezen vándorgyűlésen tárgyalás alá kerül a kereskedelmi ministerium által most kiadott, az építőiparról szóló törvényjavaslat tervezet. Napirendre kerül továbbá az építőipari követelések megvitatása, az ipartörvény revíziójának megsürgetése, a kartell-kérdésben állásfoglalás, az inasnevelés és az inasotthonok ügye, az iparosok nyugdíjának ügye, valamint számos, az építőiparosság érdekeit védő kérdések tárgyalása. — A vándorgyűlésen való résztvevést megkönnyítendő az Országos Szövetség megkapta a korábbi évek során élvezett vasuti kedvezményeket tagjai részére. A vándorgyűlés két napra tervezett balatoni kirándulással lesz egybekötve. Felhívjuk alólírott szövetségünk tagjait, hogy az idő rövidségére tekintettel, résztvevésüket a titkári hivatalnál mielőbb jelentsék be. A nagyváradai építőiparosok szövetsége.

*** Leforrázott gyermek.** A belényesi járásban Nyimesden egyedül hagyta odahaza Tankó Mitru egy éves kis lányát. A lányka a tüzhelyhez csuszott és az ott zuhogó vízzel telt edényt magára rántotta. A forró víz úgy összegegette a kis leányt, hogy eszméletlenül szállították be a kórházba. A hatóság megindította a vizsgálatot.

*** A Legényegyletből.** Háziestély a Kath. Legényegyletben kezdődik ma este 8 órakor. Táncciskola megnyílik szept. 15-én Herlitska Nándor ökl. táncitanító elismert szakavatott vezetése mellett a Kath. Legényegylet helyiségében. Beiratkozni mindennap lehet.

*** Áramszünet.** A városi villamosvasut igazgatója értesíti az áramfogyasztókat, hogy ma, vasárnap azaz e hó 8-án déli fél egy órától félkettőig az áramszolgáltatás — a kapcsolótáblán végzendő munkálatok miatt — szünetelni fog, mely áramszünet azonban a villamos vasut forgalmát nem érinti.

*** Érmihályfalva járásbiróságot kér.** Régi óhaja már Érmihályfalvának, hogy járásbiróságot kapjon. Eddig azonban ahányszor mozgalmat indítottak, mindannyiszor azzal az ígérettel biztatták a vezetőket, hogy majd a járásbirósági körök új beosztásánál teljesíteni fogják kérésüket. A mozgalom vezetői most újra felvették az eszmét és erősen folytatják az agitációt a járásbiróság érdekében. Legujabban úgy határoztak, hogy fel fogják kérni gróf Tisza Istvánt, hogy szintén lépjen közbe. Mint értesülünk, ebben a dologban már jártak gróf Tisza Istvánnal, aki megígérte, hogy megfogja tenni a kellő lépéseket, hogy az érmihályfalvaiak jogos és méltányos kérését teljesítsék.

*** Boda Dezső a Püspökfürdőben.** A budapesti rendőrség főkapitánya: Boda Dezső orvosai tanácsára két heti üdülésre tegnap este a Püspökfürdőbe érkezett.

*** [Harc a betörővel.** Tegnap éjjel az egyik belényesi rendőr szolgálat közben Orbán József belényesi cukrász udvara mellett haladt el, mikor közvetlen utána valaki kiugrott a kerítésen. A rendőr nyomban nyakon esipte a váratlanul megjelent alakot és be akarta kisérni. Az illető azonban, kibén Jenes Simonra az erejéről híres legényre ismert a rendőr, hallani sem akart arról, hogy bemenjen a városházára. A rendőr dulakodni kezdett Jenesessel, aki derékon kapta a rendőrt és a földre teperte. Percekig fetrengett a két ember a földön. Jenes minden képen szabadulni akart a rendőrtől, a rendőr azonban vas marokkal karolta át Jenes derekát és folyton segítségért kiabált. A kiáltásra ki futott Orbán cukrász is, aki hátulról ragadta meg Jeneset. Az atléta erejű emberrel azonban így sem bírtak, mégis a rendőr valahogy kiszabadította magát és kardot rántva Jenes fejére vágott. Jeneset elborította a vér s eszméletlenül rogyott össze. Jenes ellen hatósági közeg elleni erőszak címén megindították a bűnvádi eljárást.

*** Összetörte a gép.** Vincze József pontoskői legény a falu határában működő eséplőgéphez ment ki. Egy ideig szótlanul bámulta a bugó masinát, később közelebb ment hozzá és a sebeseen forgó hajtósíjait megfogta. A síj leesett. A legény annyira megijedt, hogy hirtelen felkapta a széles síjait és visszakarta tenni a kerekre. A

Az új csipke-áruházban

Nagyvárad, Kossuth-u.

Turul cipőüzlet mellett.

feltűnést keltő alkalmi áruk uri és női divatcikkekben, óriási választék keztyűk, férfi- és női gyermek eső- és napernyők, ridikülök, zürichi csipkék, aplikációk, stórok, feherneműk és közimunkákban.

legény szándéka sikerült is, azonban oly szerencsétlenül, hogy a szij magával ragadta és az egész testet megforgatta. A cséplőmunkások elszörnyedve látták a rémes jelenetet, de nem tudtak segíteni. A gép a tudatlan legényt összetörte. Életveszélyes sérülésével a belényesi kórházba szállították.

*** Tanuljunk világnyelveket.** A Roserendszerű ábrázoló nyelviskolában, a mely augusztus óta Bémer tér 1. szám alatt működik, könnyű és élvezetes módon sajátíthatja el bárki a német, francia, angol stb. nyelveket. A teljes kiképzés száz tanórából áll. Beiratkozni bármikor lehet. Tandíj személyenként és óránként 1 korona 50 fillér Nappali és esti tanfolyamok

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését általam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

*** Aszódi Trieszti kávé és tea behozatala** Csokoládé és Kakao áruhaza. Nagyvárad, Kossuth-utca Sas-palota. **Vigyázat**, mert sok az utánzat! Jobb izlésű családok figyelmébe ajánlva Különlegességeim pörkölt kávékban:

Elsőrer dű	1 kiló 4 — K
Mágnás keverék RR	1 c 4:40 c
„ „ 0-1	1 c 4:80 c
„ „ 00-1	1 c 6 — c

Motor üzemű kávépörkölés és darálás, a vevő előtt történik. Kakao 10 deka 50 fillér. Eredeti franczkávé-pótlék, valódi fügekávé, valódi mackkávé gyermekeknek. Kátréier valódi árpakávé. Összes kétszázötven Karlsbadból. A kiszolgálásnál a cég főnöke jelen van és így mindenki a legjobbat és a legolcsóbbt érti el. Block rendszeres beváltása. Blockjaimat az egész vonalon gyűjtik. Cukorka és csokoládé különlegességeim legjobbak, mert eredetiek. Gyógycukorkák eredeti lerakata.

x Uj ipartelep. Szántó Dezső nagyváradai műlakatos impozáns modern gépekkel felszerelt gyártelepét a Rulikovszky-uton a n. érd. közönség szíves figyelmébe ajánljuk melőbb megtekintés végett. **Lásd a hirdetést is.**

x Kossuth utca 6. számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

Iskolai és tornacipők
legkedvezőbben
REICHARD áruhaza
cégnél szerezhetők be.

Reggelizés előtt félpohár
Schmidthauer-fele
Használatával oldó áldás gyomorba
josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

*** Uj Lexikon.** Révai-féle (eddig 5 kötet jelent meg), továbbá mindenféle könyvek Benkő Artur Rákóczi-uti könyvkereskedésében. Antiquar könyveket jó áron veszek.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szobas mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Különleges felöltők, kosztümök blouzek és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában
Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

Automobil garage és fémöntőde

Automobil gummik lerakata

Automobil javító műhely

Bér automobil

Automobil kellékek

Automobil gummi javító műhely

STERN, MEZEY-U. 1. Telefon 194.

SPORT

Debreceni TE — NAC.

A mai football mérkőzések.

A Sport-téren ma, vasárnap délután 2 óra u. lejátszandó football mérkőzések teljesen tisztázni fogják a Debrecen és Nagy-Várad football sportja közötti erőviszonyt.

A küzdelem igen nehéz lesz, mert kétségtelen, hogy a DTE csapata mai összeállításában Löbl a Pogon volt centerével, Magyarral és Kissel a Fiak volt kapusával, illetőleg centerhalfjával egyike a vidék legerősebb csapatainak.

Rendkívül erős és izgalmas mérkőzésre van tehát kilátás, mert a játékosok mindkét részről játéktudásuk mellett különös lelkesedésüket fogják a mérkőzésbe bele vinni.

Nevezés a lóversenyre. A Nagy-Váradon folyó évi szeptember hó 21 és 22-én tartandó lóversenyekre nevezési hatánap szeptember 11-én, azaz szerda este 8 óra. Az előjelekből ítélve a folyó évi lóversenyek nevezései jól fognak zárulni, ami biztosítéka lesz a versenyek sikerének.

A válogatóbizottság ülése. A helybeli sportklubok küldöttsége tegnap délelőtt tisztelt Lukács Ödön városi taná-

csos előtt, kérve őt, hogy a válogatóbizottság elnöki tisztét fogadja el. Dr Fráter Pál szép beszédére Lukács Ödön szívesen vállalkozott az elnöki tisztségre.

Idevonatkozólag a következő felhívás közlésére kértünk:

Felkérem a nagyváradai sportkluboknak a válogatóbizottságba delegált tagjait, hogy holnap, hétfőn este fél 9 órakor a Pannónia külön helyiségében megjelenni szíveskedjenek.

Ez alkalommal megalakítjuk a bizottságot és megteesszük az előkészületeket a válogatáshoz és a válogatott csapat training-jához.

SZÍNHÁZ

Sas Ede szindarabja az Uj-szinpádon. Sas Edének legújabb művét a Rabszolga lázadás című szindarabját a fővárosi Uj-szinpád színház igazgatója Kövesi Albert elfogadta előadásra. A darab a jövő hét folyamán kerül bemutatásra.

Ne hagyja magát félrevezetni!
Csillárgyár

Nagyváradon csak egy van. Gyártelep: **Szent János u. 20.** Iroda s raktár: **Bémer tér 3.** A n. é. közönség szíves tudomására adom, hogy villamos felszerelési vállalatomhoz a gyártást is felvettem. **10 éve fennálló** vállalatom a legnagyobb garancia, hogy a legolcsóbb beszerzési forrás cégem. Tömeges partifogást kérve kiváló tisztelettel **STERN.**

TANÜGY

A kultura ujéve.

Megcsendültek az iskolák hívóharangjai. A tanító elfoglalja katedráját s megkezdí missióját, nehéz munkáját: a magyar kultúrának a hajlékony gyermeki szívekbe való beültetését. Fontos jelentőségteljes aktus ez, tegye minden tanító szívére kezét, nézzen a jövőbe s gondolja ki jóelőer programját, egy olyan programot, amely igazán a vallás, a haza, az emberszeretet fejlesztésére, a nemzeti szent eszmék megerősítésére, a becsületes, önzetlen nemzeti érdekek emelésének az első lépcsőjére vezet.

Nehéz viszonyok között nehéz időket élünk. Ha valaha tanítónak fontosszerepe volt a közélet irányításában, úgy ma még fontosabb szerepe van. Nézzük csak az újságok rendőri rovatát. A bel- és külföldi erkölcsek sajnálatos süllyedését, a pornografikus irodalom ijesztő hódítását, a felfogások, az eszmék alacsony szárnyalását. Posvány gőze terjeszt kiállhatatlan büzt mindenfelett, ami szép és nemes volt . . .

Reggelizés előtt félpohár
Schmidthauer-fele
Használatával oldó áldás gyomorba
josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi

keserűviz
Az elrontott gyomor
2-3 óra alatt teljesen
rendbehozza.
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyváradon és vidéken minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Azok, akik ezt a siralmas képet előidéztek, akik kacagva céljuk elérését látják a nemes erkölcsök rombadülésén polipkarjaikkal kéjesen akarják keblükre ölelni a magyar tanítóságot is. Nagy segítségükre volnánk mi az ő luciferi törekvésüknek.

Legyünk résen tanítótársaim! Legyünk résen és dolgozzunk! Dolgozzunk a szent ideálokért, az igazi magyar kultúra helyes irányba való tereléséért. Tanítsuk meg a zsenge csemetéket, hogy csak egy út vezet az igazi boldogulás felé: a haza és a vallás iránti törhetetlen szeretet.

Veni Sancte Spiritus!

Megesendülnek a harangok. Munkára hívják bennünket és a jövődől polgárságot, akik hivatva lesznek vezetni és irányítani, alkotni vagy rombolni. Reánk népnevelőkre nehezedik a felelősség súlya. Fontoljuk ezt meg és dolgozzunk!

Nem az a tanító, aki szemfényvesztő trükkökkel vivja ki az utolsó elismerést, hanem az az igazi tanító, aki szívére tett kezekkel, ha eljön majdan a „Te Deum“, a beszámolás nagy napja boldog önérzettel gratulálhat sáfarkodásáért önmagának.

Része legyen ebben minden tanítónak!

Dudekházi.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Amikor megszökik a vendég.

Szegény Gara Dániel kerékgyártó mester még ma is emlegeti, hogy milyen sokba került egy kis mulatsága, amelyet ez év február 4-én tartott. Egyik nagyváradi vendéglőben összetalálkozott Agács Mihályval, akivel aztán együtt folytatták a mulatozást. Később járt már az idő, amikor Agács Mihály egyszer csak észrevette, hogy nincs kapukulesa. Legalább is azt mondta barátjának és sopánkodni kezdett, hogy hogyan fog ő hazamenni. Gara Dániel özvegyember volt és örömmel ajánlotta fel a lakását. Együtt haza is mentek és Gara Dániel hamarosan mély álomba merült. Mire késő reggel felébredt, barátságos vendégeinek hült helyét találta. És hogy a meglepetés teljes legyen, gyors egymásutánban kellett észrevennie, hogy a megszökött vendéggel együtt eltűnt a téli kabátja, néhány rend ruhája, aranyórája és minden értékes holmija 6 korona készpénzzel együtt. Agács Mihályt, aki különben rosvott multu ember, sikerült elfogni. A törvényszék büntető tanácsa tegnap tárgyalta az ügyet és a vádlottat 3 évi fegyházra ítélte. Agács Mihály fellebbezett az ítélet ellen.

Lopott a szomszéd. Fenes községben Gábor Péter és Iván György szomszédok

voltak. Iván György volt a gazdagabbik akinél mindig volt néhány bankó a ládafiában. Igaz, hogy nem a ládafiában tartotta a pénzt, hanem a kamarában, itt is ott is elrejtve a kék bankókat, a csengő arany és ezüstpénzeket. Gábor Péter lassankint kileste, hogy hol tartja a szomszéd a pénzt és ez év június 22-én észrevétlenül bement a kamrába, ahonnan ellopta Iván György összes pénzét, mintegy 503 koronát. A csendőrök kiderítették, hogy ki volt a tolvaj és a törvényszék ezért tegnap Gábor Pétert két és fél évi fegyházra ítélte. Fellebbezett.

IRODALOM

Az Élet c. szépirodalmi képes heti folyóirat szeptember 8. számában Zsoldos László folytatja „Fölfelé megyünk“ c. regényét. Elbeszéléseket irtak Móriéz Pál és Anka János, verseket Juhász Gyula és Bódor Aladár. Milotay István cikke Rákosi Viktorról, valamint Kosztolányi Dezső vezércikke az ötvenéves Maeterlinckről és Pierre Lotinak az Aranypagodákról szóló leírása, továbbá a rendez rovatok és illusztrációk elevenítik az élet legfrissebb számát.

NYILTÉR

Dr. SEBESTYÉN ARTUR

a belső betegségek szakorvosa, a budapesti Szent István-kórház volt belgyógyász orvosa rendeléseit **kizárólag belső betegségekben szenvedők számára**

**Ezredévi Emlék-tér 22. sz. alatt
:: megkezdette. ::**

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpádlás nélkül is készít **kitűnő hírnevű**

Fogtechnica

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

Dr. Julier Vilmos

tanulmány utjára hazaérkezett és

rendeléseit megkezdette.

TÁVIRATOK

József főherceg egyetemi hallgató.

Budapest, szept. 7.

(Saját tud.) Ma az egyetem dékánja értesítést kapott, József főhercegtől, hogy fia az egyetem jogi szakára beiratkozik és mint rendes hallgatója fogja látogatni az előadásokat.

Andrássy a kibontakozásról.

Budapest, szept. 7.

(Saj. tud.) Andrássy Gyula a Magyar Hirlapban cikket közöl a politikai helyzetről. E cikkben foglalkozik a véderővel és a juniusi törvényekkel és a kibontakozás lehetőségeivel. Andrássy kérdést intéz az iránt, hogy mi történjék a juniusi törvényekkel. Azok megsemmisítését követelni örület, azt józan ésszel nem is kívánhatja senki. A véderő törvényt maga az uralkodó is forszírozta és ragaszkodik is hozzá. Az ország érdekéből sem lehet tehát kívánni, hogy a nép és a korona között ellentétek kerekedjenek. A véderő törléséről tehát szó sem lehet. A többségnek azonban be kell látni, hogy az erőszakot rendszerré avatni nem szabad. A megtörténteket föltétlenül reperálni kell. A legmegfelelőbb reperáció a véderőnél az volna, ha az altiszti kérdés megoldásánál egy-egy szakaszos törvényjavaslatot nyujtana be a kormány, a melyben a juniusi véderőtörvényt megerősítene a Ház. Ha pedig a véderő törlését lehetetlenség kívánni, annak meg kell maradnia, úgy a többi népszerű törvényeknek is meg kell maradniuk.

Reméli Andrássy, hogy a reperáció meg fog történni. Sajnos azonban, hogy ez a reperáció nem lesz tökéletes, mert tartani lehet, hogy a kormány a jövőben is élni fog esetleg az erőszakkal. Tisza elejtése és

Nagyváradi

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete

fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz.

legolcobb bevsárlási forrás.

Telefon 769. sz.

Rákóczi-ut. 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett

Lukács megtartása abszurdum. Tisza cselekedete ugyanis nem ítélhető el annyira, mint Lukácsé, Tisza ugyanis régi fanatikus elvéhez hiven járt el, de Lukács csak akkor fogadta azt el, amikor már másképp nem tudta volna megtartani a miniszterelnöki tárcát.

Regénycsarnok.

GYÖNGYVIRÁG.

Írta: Cseres Andor.

Korponayné észrevette, helyet mutatott a férfinak és kérdezte:

— Horvát ur, nemde keresett most valakit?

— Nem tagadom, nagyságos asszonyom, én úgy értesültem, hogy a méltóságos főispán ur is itt van.

— Már nincs.

— Hogyan, sürgős teendői hitták haza?

— Kérdé Mória.

— Magam is úgy hiszem, mert alig mondott néhány szót, befogatott és eltávozott. Talán érdekelte magát valamiben iránta?

Mória nem rejtette el megütődését, de csakhamar felelt:

— Valóban vágytam azt a férfit látni, aki egykor szüleimet megmentette. Hálámat akartam kifejezni.

— Szép, nagyon szép Horvát urtól a megemlékezés olyan nagyon régen elmúlt történet iránt.

— Az én sógorom kemény legény volt fiatal korában! — szólott bele a beszédbe Korponay, — nem ijedt meg a maga árnyékától. Néhány ember előtt meg nem hátrált, uram!

— Nagyon derék ember volt mindig! — mondotta Mória, — úgy hiszem, elmondotta a történetet.

— A bizony nem mondta, Horvát ur! — annyit mondott, hogy három betyárt dobott ki a csárdából, de hogy miféle csárda volt, kik voltak benne a résztvevők, arról ugyan semmit sem beszélt.

— Akkor, ha ön nem akarja az ügy szelíztetését, hagyjuk a feledésben. Magam fogom felkeresni a méltóságos urat.

Mint rendesen szokott történni, a két leány meg akarván tudni, hogy ki jött a házhoz, beoldalgott a terembe és az anyja mellé állott, szemben Móriéval.

— A két leányom, Klára és Manci, — Horvát ur! — szólta Korponayné.

— Mindkét angyalka az anya mása! — válaszolt a férfi.

— Kisasszony! — kiáltott Korponayné. Gyöngyvirág bejött.

Mória arcán nagy meglepetés tükröződött.

A leány arca a kiállott szenvedéstől halvány volt. Az a fény, ami szemeit ragyogóvá tette, mintha kialvóban lett volna. Ajkai pirját rettentés csalódása sápadttá tette.

Gyöngyvirág amikor Móriéot meglátta, önkénytelenül gyöngye fejbicentéssel köszöntötte, azután magával vitte a leányokat.

Korponayné megkérdezte a bankárt, hogy honnan ismeri a leányt?

— Nővéreim mellett volt huzamosabb ideig! — felelte Mória — nagyon megfelelt kötelességének.

Korponayné nem állotta meg, hogy ne kérdezze:

Miért távozott el!

Mória mosolyogva válaszolt:

— Mert felnőttek nővéreim.

Az asszony szája szélét fogai közé kapta.

Ezentul Mória szívesen időzött Korponayéknál látogatásai annyira sűrűen történtek, hogy a férj nevetve kérdezte nejétől:

— Te asszony még megérem, hogy megtetszettél a zsidónak?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Hírek a pénzügyekről.

Az internationalis pénzügyekről valamivel kedvezőbb hírek érkeznek. A londoni magánkamatláb a nagy arany kiutalások dacára 3 ötnyolcadról 3 kilen-tizenhatodrra szállott alá. A német bank kimutatása szerinte status 20 millió márkával javult; e körülményből kifolyólag kérdéses, vajjon a német bank csakugyan a jövő héten viszi-e keresztül a kamatláb emelést? A bécsi piacon a pénz állapota változatlan, a magánkamatláb 4 háromnegyed százalék, Budapesten sem fordult elő különösebb változás.

A budapesti tőzsdén az üzetek elég élénken bonyolódtak le; a kulissákban Rimurányi, Alpine, majd Magyar hitel, Jelzálogbank s államvasuti részvényeknél fordult elő kisebb-nagyobb kérés. A helyi piacon eleinte a Magyar általános szén és Salgótarjáni részvények áremelkedésének örvendtek, amely azonban csak ideig-óráig tartott. A zárlat lényeges árfolyamkülömbözeteket nem mutat fel.

A bécsi tőzsdén valóságos spekulációs manőverek fordultak elő, melyek azonban célt tévesztettek s csak átmenőleg mondhatók eredményesnek. Szerbiából ugyanis teljesen alaptalan hírek keltek szárnyra, melyek hírek szerint Szerbia a gabona kivitelét, Románia pedig a ló kivitelét tiltotta volna be. Ugyanakkor azonban Párisból kedvező béke hírek érkeztek; utóbbiakat a milánói kedvező árfolyam emelkedések is megerősítették. Így az árfolyamok bizony csak kevés változást mutathattak fel. A cseh vasuti, Alpine, szénbánya részvények után mutatkozott nagyobb érdeklődés, különben a járadék, devisa s valuta árak továbbra is feszesek maradtak.

A berlini tőzsdénél a Phoenix részvények foglalták el a forgalom középpontját utóbbinak osztalékja ugyanis 4 ötnyolcad százalékkal javult. A vásárlási kedv Kanada, Hapag s Lloyd, majd a Schaffhauseni bank s a nemzeti bank részvényeinél nyilvánult meg különösen. Rendes pénz 3 és fél százalék mellett volt kapható; a magánkamatláb 4 háromnyolcad százalék. A zárlat erős.

A párisi tőzsdén e héten Orosz ipari

részvények léptek előtérbe, Debers, Rio-Tinto részvények állapota szilárd, a belföldi kölcsönök valamivel lanyhultak; a zárlat rendes.

A londoni tőzsdénél a belföldi papírok kivételével az összes értékek tendenciája az emelkedés. Amerikai, kanadai, a mexikói Railway Réz és gummirészvények majd marconi részvények emelkedést mutatnak fel. A zárlat továbbra is megállapodott jellegű.

H. Z.

Állatkiállítás Biharnagybajomban. Nagyszabású állatkiállítás nyílik meg ma a sárréti járás székhelyén Biharnagybajomban. A kiállítás oly nagyarányú, hogy az utóbbi időben hasonló kiállítás még nem volt Biharmegyében. Nagy kár, hogy a kedvezőtlen időjárás a kiállítás iránti érdeklődést csökkenteni fogja. Tegnap délig 800 állat érkezett Biharnagybajomba. Ma reggel megérkezik a kiállítás bírálóbizottsága és a földművelésügyi kormány képviselője. A kiállítás eredményéről legközelebb számolunk be.

Gabona üzlet.

Schönfeld Mihály gabona- és szeszárubizomány cég jelentése.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.30
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	9.70
Októberi zab	— — —	10.30
Aug. tengeri	— — —	—
Szept. tengeri	— — —	9.28
Májusi tengeri (1913)	— — —	7.57

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	846.—
Oszták hitelrészvény	—	647.—
Jelzálogbank	—	462.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	542.—
Magyar bank	—	660.—
Közuti vasut	—	774.—
Városi villamos	—	408.50
Salgótarjáni kőszén	—	800.—
Rimamurányi	—	785.—

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA

H. L. Helyben. Köszönjük a buzgólkodást. Az újjászervezett Tiszántul első hetére visszatekintve, örömmel kell leszögeznünk azt a tényt, hogy akciónk jelentőségét a közönség belátta és tömegesen sorakozik a keresztény-sajtó lobogója alá. Vannak számosan, a kik igazán páratlan buzgóságot fejtenek ki lapunknak terjesztése érdekében, jól tudva azt, hogy a hány házat meghódítanak a keresztény sajtónak, annyi fődél alá juttatja be a keresztény akció gondolatát. Kérjük továbbra is ezt a lelkes agítást — a tisztességes sajtó ügye minden tisztességes ember ügye.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság“ kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitűnő tisztán kezelt saját termésű Tokaj hegyaljai boraimat nagyon jutányos árban szolgálom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valódisága). Naponta Kovács István jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

„Szabadság“ kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsialomás.

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel értesitem a nagyrabecsült rendelőimet, hogy asztalos műhelyemet

Rimanóczy-utca 12. szám alá

helyeztem át. Megköszönve az eddigi szives pártfogásokat, kérem azt a jövőben is fentartani. Szolid és jó munkáért jótállok. Mély tisztelettel maradok

Pál Sándor,

asztalos mester.

Fürdő bérbeadás.

A nagyváradai lat. szert. püspökségi javadalomhoz tartozó Szt. László Püspökgyógyfürdő 1914 január 1-től hasznosbérbe adatik.

A Szt. László Püspök-fürdő Biharvármegyében Nagyváradtól délkeletre, 6 kilométer távolságban, a Királyhágó nyugoti lejtőinek egyik kies völgyében fekszik. A fürdőt három oldalról a püspökség erdőségeivel borított hegyléc veszi körül.

A fürdőben vasútállomás, posta- és távbeszélő hivatal van. Nagyváradról naponta öt vonat indul a fürdőbe s ugyanannyi vissza Nagyváradra.

A fürdőtelepen van 3 szálloda, gyógyterem, vendéglő-épület nagy teremmel, s egyéb melléképületek.

A bővizű gyógyforrások természetes hőfoka 40—45 c.

A fürdőtelephez tartozik egy szabad uszoda, melybe a telepen levő tó nyhe forrásvíze van bevezetve.

A bérleti feltételekre, bérleti időre és minden egyéb tudnivalóra alulírt jószágkormányzóság kész éggel megadja a felvilágosítást.

Zárt irásb-li ajánlatok, melyekhez az évi bérösszeg 10 százaléka bánatpénzként csatolandó, alulírt jószágkormányzósághoz f. évi október 30-ig benyújtandók.

Nagy-Várad, 1912. szeptember 7.

Nagyvárad lat. szert. püspökség jószágkormányzósága.

Telefon 10-87.

Telefon 10-87.

A LEGMODERNEBB BÚTOROKAT készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsuvay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap hívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy

autogén hegesztésre

berendezkedtem. Elvállalok **öntött vas, kovácsolt vas, réz és mindenemű törtrészek forrasztását.**

Készítek malomberendezést, henger rovátkolást, vizitartányokat, itató vajúkat, javítok feszmérőket (manometer), kölcsön adok körszivattyúkat jutányos napidíj mellett. Szives pártfogást kér:

Tisztelettel

Schopper György veje
Rohoska Pál,
gépjavító műhelye,
Nagyvárad, Sáncz-utca, 22 sz.

„Varázsfuvola.”

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola” rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak **4 korona.**

Csakis Vágnér „Hangszer-Király” ország-szerzte elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható. Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

LENGYEL JÓZSEF

épület- és díszmű-bádogos, vízvezeték-, fürdőszoba- és szagtalan angol klozet berendező

elfogad

házak, tornyok, kastélyok

állandó jókarban tartását

Költségvetéssel egy helyben, mint vidékre díjtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő-telep:

Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338 szám.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.- társaság osztály.

Telek-utca 3-ik szám, Telefon 172.

Hajhullást,

zsíros és sötét haját,

kelemetlen jelenségeket legbiztosabban megszüntethetjük, ha rendszeresen, legalább is hetenkint 1-2-szer megmoszuk a haját és fejbőrt

fekete fej

jegyű

ibolya-

sampunnal

és kiváltva

fekete fej jegyű

Kátrány-sampunnal.

A fej korpaentes lesz, a haj tömött és fényes, a ritka haj tömöttné látszik!

Az a siker, amelyet a mindentű ismert és kedvelt fekete fej jegyű kátrány-sampun napról-napra elér, abból is megállapítható, hogy egész sor kétes értékű utánzatot hoztak forgalomba, a mi miatt vásárlásnál különös gondossággal kell figyelni a mellékelt védőjegyre.

Fekete fej jegyű kátrány-sampun enyhe, teljesen ártalmatlan készítmény, míg a vizsgálatok szerint az utánzatok gyakran ártalmas anyagokat tartalmaznak és így a haj racionális gondozása helyett kihalását idézik elő.

Sampun a fekete fejjel eredeti csomagolásukban 30 filléért kapható minden gyógyszer-tárban, drogeriában, illatszert- és szappanüzletben és fodrászoknál is. Ahol nincs meg az eredeti preparátum, vagy hamisítványt kínálnak helyette, ott forduljanak a főraktárhoz:

Faisatt Ferenc, Budapest, VI. Múzsár-utca 12.

a honnan közölni fogják a legközelebbi elárúsító címét vagy 240 K előzetes beküldés ellenében bérmentesen küldenek 8 csomagot. Utánvételemel való küldésnél 35 fillérel több.

Hans Schwarzkopf, G. m. b. H. Berlin N. 37.

Hiegenicus fodrászterem!

Zsigován János, urfodrászterme

Rákóczi-ut.

Gerliczy-palota.

Vasút felé.

Elvállal minden néven nevezendő hajmunkát jutányos áron. Villany vibráció, ugyszintén masszázs, manikűr, stb. Nagy elővigyázat a tiszta kiszolgálásra.

LUKÁCS NÁNDOR

bútor-raktára, műasztalos-, kárpitos- és diszitó-műhelye
Nagyvárad, Rákóczi-ut 8. szám. Széchenyi-szállodával szemben.

**Üzlethelyiségemet megnagyobbítva
ajánlom saját készítményű
háló-, ebédlő-, uri-szoba és szalon berendezések,
mindennemű modern styl szerint. Vas-, réz-
és hajlitott fa-bútorok rendkívül nagy választékban.... Pontos kiszolgálás. ... Olcsó árak.**

Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Nagyváradai Templomüvegfestészet Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON
11-64.

Nagyváradon, Gerliczi-utcza.

TELEFON
11-64.

Üvegcsiszolás
Üvegvésés
Üvegbetétek
Kirakatbetétek
Üvegedzés

Öntött tükörök
Coll-tükörök 2. mm. vastag
Polirt és finn tükörök
Faönttükörök

Fémkeretezés
Réz, nickel foglatok
Diszüvegezés
Üvegfestészet
Homályosítás

tábla és tükörüveg nagyraktár

Opalescens és színes üvegek.

Kirakatüvegek

Épületüvegezés

Rajzokat és tervezéseket díjtalanul végezzük
Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
Szállítunk az ország bármely részébe

Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok ki-
képzésére. Hajlitott tükörüvegek.

Erdőeladás.

A nagyváradai lat. szert. káptalan tulajdonát képező és Biharmegyében fekvő «ábriházi» 73 kat. holdas, a bagaméri ugynevezett «györgyéri» 161 kat. holdas, a «hegyközujlaki» 204 kat. holdas, a «tenkeszéplaki» 89 kat. holdas és az «urszádi» 158 kat. holdas, a folyó év őszén tarolás alá kerülő, egy évi erdővágásainak összes földfeletti fatömege zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik, miért is venni szándékozók kéretnek a megajánlandó vételárnak legalább is tíz százalékát kitevő készpénzzel ellátott, sajátkezüleg aláírt s kellően lepecsételt ajánlataikat a folyó évi október hó első napjának délutáni 4 órájáig a káptalani uradalom központi pénztárába (Nagyvárad, Sal Ferencz-utca 4-ik szám) annál is inkább beadni, mert később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az eladási feltételek egy példányát tartozik ajánlattevő elfogadólag aláírva ajánlatához csatolni, ezen feltételek alólirotnál bármikor beszereshetők.

Nagyvárad, 1912. évi szeptember hó 4-én.

Török László,
káptalani erdőmester.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyórát „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz korokkal. Olcsó árak. TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS. Villanyerő berendezés. Arjegyzők kívánatra. Saját ház.

HRITZ ANTAL

cukrászdája Nagyvárad, Széles-utca
BALOGH-féle házban.

Elfogadok minden alkalomra cukrász sütemények (különlegességek) elkészítését jutányos árban, ugyszintén kapható naponta kitűnő minőségű fagyalt és jegeskávé is. Megrendeléseket házhoz szállítok. TELEFON 12-67.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Csengeri-utca 21-ik szám alatt saját házámban, egy a mai kornak mindenképen megfelelő

**= épület és =
műbutor asztalos**

műhelyt létesítettem. Elfogadok: előszoba és konyha felszereléseket minden kivitelben, továbbá templom, iskola, gyógyszerár és kávéház berendezéseket kellő jártassággal. Rajzzal és költségvetésekkel ugy helyben, mint vidékre készséggel szolgálok. — Tömeges rendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Gaal József
mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52.

TELEFON 11-52.

VÁLLALATI HIRDETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 32 évi tapasztalataim és tanulmányaim után a mai kor igényeinek megfelelően

építkezési irodát nyitottunk.

Elvállaljuk épület építését, átalakításokat, csatornázásokat szakszerű kivitelben, szolid árak mellett. Nedves falak a legújabb találmány szerint teljesen szárazra alakítjuk át felelősség mellett.

Szíves megbízásokat kérnek tisztelettel

Kiss István és Fia

képesített kőművesmester

Nagyvárad, Keskeny-utca 9. sz.
Saját ház. Telefon 1118.

Telefon 235.

Telefon 235.

BENCZ GYULA
ELITE

CUKRÁSZATA KOSSUTH-UTCA 10. SZ.

Reggeli és uzsonna kávé.

Az uri közönség legkedveltebb szórakozó helye. Parfait Hachee, vagy másféle husos sütemények, torták stb. megrendelésre a legpontosabban elkészítetnek és házhoz szállítatnak.

Telefon 235.

Telefon 235.

Használt, de teljesen jókarban levő
22 darab ökörszekér
egyenként is eladó.

Felvilágosítást nyújt a «Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Részvénytársaság» Nagypiac-tér, Andrányi ház.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

8 GRAND PRIX

Kőbányai Polgári Sörfőző R.-T.
N.-Váradai és biharmegyei főraktára
KOLLINER D. és FIA

CÉGNÉL PÁVEL-UTCA 26. SZ.

Telefon 75.

Telefon 75.

Világos **Király** sörünket
valamint SZENT ISTVÁN védjegyű
duplamalátá

sörünket, melyet a leghíresebb orvostanárok mint kiváló gyógyítást ajánlanak.

Központi fűtés

alacsony nyomású gőz- és melegvíz fűtések. Szellőző berendezések. Központi melegvíz készítő telepek. Száritó telepek mindentéle célokra. Eredeti

Meidinger-kályhák.

Meidinger töltő-, szellőző- és szabályozó kályhák és kaloriferek. Folytonéghő (Dauerbrand) kályhák. Legolcsóbb fűtés. A hideg beálltával egyszer kell befűteni és egész télen át ég. — A szobákban kellemes meleg.

EISLER és VÉRTES

Meidinger-kályhák gyára

Budapest, VI., Andrásy-ut 41.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kényeztetőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

Hallatlan olcsó árban
szállít!

Nemes Károly

épület- és műbútor-asztalos
N.-Várad, Beöthy Ödön-utca 47.

Ebédlő-,
háló-,
konyha-,
cseléd- és
előszoba

berendezéseket. Író-asztalok igen
jutányosan kaphatók.

Épület munkákra
költségvetés díjtalan.

Levelekre válasz.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és műlakatos mester
Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt
Telefon 11-37. Telefon 11-37.

**Meg van!!
az asszonyok öröme!**

Nem kell többé mérgeledni, csekély tüzelővel gyorsan lehet sütni és főzni, régi tűzhelyeket (sparhelt) át lehet olcsó pénzért alakítani. Háztulajdonosok, mérnök és építész uraknak ár-
engedmeny.

Továbbá minden néven nevezendő lakatos munkák jutányos árban. Meghívás esetén házhoz jövök. Vidéki levelekre válaszolok.

„NIGRIN”

a legjobb cipőkrém az egész világon
Az eddigi világhírű wixnek vitriol nélküli gyártása is.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

cs. és kir. udvari szállító.

80 éves gyári fennállás.

Az üzlethelyiség nov. 1-ére kiadó.

Küzdjünk a drágaság ellen!

Vásároljunk a Teszler-féle posztó-kereskedésben, mert ott egy teljes öltönynek való valódi angol kelmét kapunk már 20 koronától kezdve. Ugyanott egy teljes finom hozzávaló 7 korona. Egyszer-smind gondoskodva van jó szabóról, melynek munkadíja öltönyönként 26 korona, tehát egy komplett öltöny kerül 53 koronába, amely a szabó üzletekben 100, legjobb esetben 90 koronáért kapható. Kérem a nagyrebecsült vevőközönséget, hogy ezen óriási megtakarítást ne mulassza el, ameddig a készlet tart.

Tisztelettel

Schwarcz Kálmán és Teszler Simon.

A berendezés eladó.

Vasszerkezeti gyár.

Lakatos műhely.

SZÁNTÓ DEZSŐ

első nagyvárad

redőnygyára.

Értesilem a t. közönséget, hogy műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat a Szent János-utczáról, **Bulikovszky-ut 30. szám alá** (bejárat a honvéd laktanya mellett) egy direkte ezen célra épített és méreteiben még eddig városunkban nem létező gyárhelyiségembe helyeztem át. Redőny gyártmányaim: Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rollók) napellenző ponyvák, Jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben. Felvállalok az épület és műlakatosság keretébe tartozó összes munkákat, u. n.: vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók, kiváló minőségű tűzhelyek és ajtócsukókat stb. Szállítások vidékre a leggyorsabban. Redőny javítások szakszerűen eszközöltetnek. Javítási munkák telefon hívásra.

Tisztelettel

Szántó Dezső.

TELEFON: 491 SZ.

TELEFON: 491 SZ.

Autó (automobil) tulajdonosok
szíves figyelmébe.

PNEUMATIK, köpeny és tömlő,
vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik
legrégebb és leg-
megbízhatóbb
toronyóra
készítő telepe.
Olcsó árak, több
évi jótállás.
Villanyerő
berendezés.

Kivánatra árjegyzéket
bérmentve küld.

Fey Rezső

műbádogos, vízvezeték- és csatornázási
vállalat

Szent János-utca 22. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari tagymentes
closetteket vizöblítéssel.
Angol-closett berendezést,
viztartány vagy önzáró clo-
sett csapokkal való öblítéssel.
Mindennemű épület- és dísz-
bádogos munkát. Villany-
erő gépekkel berendezve.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi
Apolló épületből

Rákóczi-ut 16. sz.
alá helyezte át, amire
felhívjuk a n. é. közönség
becses figyelmét. Tan-
könyvek bekötése, olcsón
s gyorsan készíttetnek el.
Becses pártfogást kér

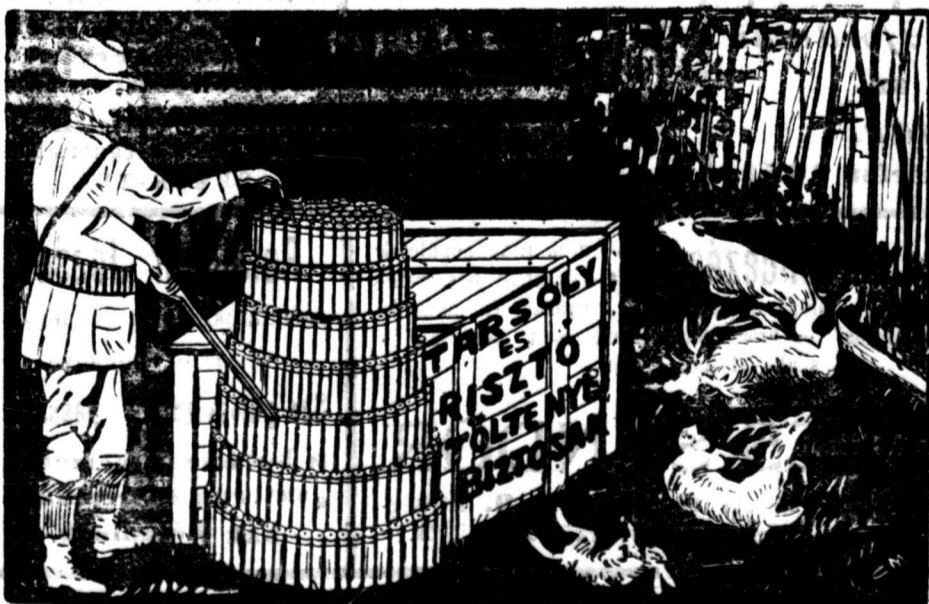
özv. Schmidt Gyuláné

VAVEK FERENC
üzletvezető.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték
szerint. Javítások jutányos árban.
Meghívásra házhoz küldök, leve-
lekre válaszolok.

M. kir. lőpor-áruda

Vadászfegyverek

Revolverek

Vadászati felszerelések
Eredeti Valtersdorfi töltények
TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

Legolcsóbb bevásárlási források:

<p>Ha Ön óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Teleki-u. 9. Dr Nemes ház. Villanyos megállóhely. — Órákban állandó nagy raktár.</p>	<p>Alapított 1895-ben. Deo Adiuuante! Imrek Károly épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 2. szám. Alapított 1895-ben.</p>	<p>HA A KOSSUTH- utczába vezetni utja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő KEPES ETEL varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban és közölbelti kézi munka anyagokban.</p>	<p>Izsák Lidia mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint, Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Füz. üzlet: TELEFON 1-53. szám.</p>	<p>Mezey János és Tarsa fűszer, esemege kereskedése Nagyváradon, szt. László-tér és Teleki-utca sarok. Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.</p>
<p>Hallatlan olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni Szent János-utca sarok, Schvare Farkas-féle házban.</p>	<p>Fő a kézi mosás! A ki erre reflektál, hívja meg MÉSZÁROS MÁRIA gőzmosó és vegytisztító intézetét, házhoz elküld és haza is szállít. Szarvas-tér és Liget-utca sarkán. Levelekre azonnal válaszol. Telefon 67.</p>	<p>Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók Szilágyi Géza és Ts-nál Rákóczi-ut Telefon. 630.</p>	<p>Táray Sándor saját műlakatos műhelye, vízvezeték szerelője NAGYVÁRAD Körözs-utca 11. sz.</p>	<p>NE ADJUK pénzünket idegen cégnek, vegyünk lánckútat MÁRKUJZ JÓZSEFNÉL Akadémia-u 1. sz.</p>
<p>Czukrász sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközölköttek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedálás. Molnár János cukrász Kolozsvari-u. 50.</p>	<p>Keresse föl Haás Simon rövidára férfi- és női divat-üzletét Szent János-utca 46. gyógyszertár me lett, hol hallatlan olcsó árban lehet vásárolni.</p>	<p>A „Nagyvárad Torna Club“ Clubhelyisége Kolozsvari-utca 50. szám alatt a „Varga féle“ Magyar Király kávéházban.</p>	<p>Udvari kávéház családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat Szt. László-tér és Zöldfa-utca.</p>	<p>FELDSTRICK KÁLMÁN könyvkötészete és dobozgyártása NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut, Moskovits palota Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabíróságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.</p>
<p>ROZSNYAY JÓZSEF műasztalos, Nagyvárad Kolozsvari-u. 77. Helyi és vidéki telefon-szám: 1076. Én, a nagyvárosi városokban évek során át szerzett gyakorlati ismeretűim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kelő szak-tudással a legfontosabban elvégezhetem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálakat, lakás- és konyha-berendezéseket minden stílus kivitelben a legzöldebb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. urak közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem. Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.</p>	<p>Szántó Dezső első nagyvárad REDÖNY- GYÁRA Rulikovszky-ut TELEFON 491.</p>	<p>Csoda elárusítás!!!! Partiba vettem, szőnyeg, ágy és asztal garnitúr, rumburger vászon, se-lyem és csipke dolgokat. Felárba árusítom. Löwinger Márton versenyáruháza Kert-u. 1. sz.</p>	<p>Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb Horvát Béni mechanikusnál, Kossuth Lajos-utca 18. Az összes alkatrészek állandóan raktáron. TELEFON 1038. szám.</p>	
<p>Haas Lajos Gáz és villanyberendezési vállalat. Elvállal mindennemű gáz és villanyszereléseket és jókarbantartását. TELEFON 1038. sz.</p>	<p>PENCZ JÁNOS (cipész, szakiparos.) NAGYVÁRAD, Szt. János-u. 34. Készít mérték szerint úri és női (Orthopéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.</p>	<p>Névjegyek a legolcsóbban beszerezhetők: Szent László-nyomda r.-társ.-nál Szilágyi Dezső-utca 5. sz.</p>	<p>Alapított 1880-ban Schopper György utóda veje Rohoska Pál Villanyerőre berendezett gépjá- vító, vas és rézöntőde NAGYVÁRAD, Sánc-utca 22. sz.</p>	
<p>Mayer Lajos kártyos és díszítő GYÁR-U 1 SZÁM. Elvállal minden e szak-mába vágó munkát jutányos árban. Levelezőlap meghívásra azonnal jövök. Állandóan kész-munka kapható.</p>	<p>Az AUGUSZTUSI költözködése- kor a legolcsóbb HIRNM és FIA villamossági vállalatához fordulni Kossuth Lajos-u. 16. sz. Nagy csillárraktár. Telefon 10-54.</p>	<p>Györy Sándor villanyerőre berendezett keses és köszörűdéje Kert-utca, 4. szám. Elvállal mindentféle speciál köszörüléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lőnyíró gépet, zsillette és mindenféle más borotvák köszörülését pontosan eszközli.</p>	<p>Moly irtó szerek rovarpor, poloska tinktura, s többféle háztartási cikkek parket beeresztő viaszok kaphatók VADÁSZ ALBERT „A nyál“ drogueriában BÉMER-TÉR.</p>	
<p>Fotbal cipők, gumi térdvédők, dresszek a legolcsóbban kaphatók Lefkovits és Kácsér Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat áruházában.</p>	<p>Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világítási felszereléseit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít SZENES SÁNDOR villamos berendezési vállalata Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.</p>	<p>Reisinger József mechanikai gép és fegyverjavító műhelye Sas palota zöldfa passzáz, a hol a legprecízebb szterga és gépmunkák készülnek.</p>		